

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 143 stemmer mod 34.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren samtidig med meddelelse om, med hvilket stemmetal vedtagelsen er sket.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Tredje behandling af lovforslag nr. L 113:

Forslag til lov om ændring af lov om hemmelige patenter.

(Fremsat 26/1 83. Første behandling 1/2 83. Betænkning 5/5 83. Anden behandling 11/5 83).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Industriministeren (Stetter):

Da forslaget om ændring af patentloven ikke opnåede det nødvendige 2/3's flertal, ønsker jeg at tage dette lovforslag tilbage.

Formanden:

Industriministeren har nu meddelt, at han ønsker at tage lovforslag nr. L 113 tilbage. Ønsker nogen at optage dette lovforslag? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er lovforslaget bortfaldet.

Samtykke til behandling:

Formanden:

Den næste sag på dagsordenen kan kun med tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Man gik da til:

6) Fortsættelse af anden behandling af lovforslag nr. L 105:

Forslag til udlændingelov.

(Fremsat 20/1 83. Første behandling 2/2 83. Betænkning 27/5 83. Første del af anden behandling 30/5 83. Tilføjelse til betænkningen 31/5 83).

I betænkningen var der stillet 82 ændringsforslag, og i tilføjelsen til betænkningen var der stillet yderligere 25 ændringsforslag.

Uden for betænkningen var der på blad nr. 871 af Wilhelm (VS) og Steen Folke (VS) stillet 8 ændringsforslag (jfr. foran under 1. del af 2. behandling den 30/5 83). De 7 af disse ændringsforslag var anført på omtrykt blad nr. 895 til 2. del af 2. behandling, jfr. nedenfor).

Uden for tilføjelsen til udvalgets betænkning var der på omtrykt blad nr. 895 stillet følgende ændringsforslag af Wilhelm (VS) og Steen Folke (VS) (se nedenfor).

Ændringsforslag

Af *Wilhelm* (VS) og *Steen Folke* (VS):

Til § 11

1) Efter stk. 1 indsættes som nyt stykke:
»Stk. 2. Hvis en udlænding efter 3 års ophold eller mere søger opholdstilladelse med henblik på varigt ophold, kan der ikke i stedet gives opholdstilladelse med henblik på midlertidigt ophold, medmindre ganske særlige grunde taler derfor.«

Stk. 2-3 bliver herefter stk. 3-4.

Til § 22

Underændringsforslag til ændringsforslag nr. 21 i tilføjelsen til udvalgets betænkning

2) I den under ændringsforslag nr. 21 foreslåede affattelse af § 22 ændres »7 år« til: »5 år«.

Underændringsforslag til ændringsforslag nr. 21 i tilføjelsen til udvalgets betænkning

3) I den under ændringsforslag nr. 21 foreslåede affattelse af § 22 udgår »hvis:« og nr. 1-3 og erstattes af følgende: »hvis udlændingen idømmes mindst 8 års fængsel efter

straffelovens §§ 98, 99, 101, 102, 107, 109, stk. 1, 111 eller 112.«

Til den foreslåede nye paragraf, § 01:

Underændringsforslag
til ændringsforslag nr. 22
i tilføjelsen til udvalgets betænkning

4) I den under ændringsforslag nr. 22 foreslåede nye paragraf, § 01, ændres »4 år« til: »3 år«, og nr. 3 affattes således:

»3) Hvis udlændingen idømmes ubetinget straf af mindst 4 års fængsel eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter og udlændingen under hensyn til arten eller grovheden af den begåede kriminalitet ikke bør forblive i landet.«

Til § 24

5) Ordene »de sidste 2 år« ændres til: »det sidste år«, og nr. 2 og nr. 3 udgår, og i stedet indsættes:

»2) Hvis udlændingen på grund af alkoholmisbrug eller brug af euforiserende stoffer jævnligt har givet anledning til væsentlig ulempe for andre eller til forstyrrelse af ro og orden.«

Til § 45

6) Efter stk. 2 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 3. Afgørelser om udvisninger, som vedrører udlændinge med mere end 1 års lovligt ophold i landet, og som ikke umiddelbart er henlagt til domstolene, træffes efter indstilling fra et råd bestående af en repræsentant for indenrigsministeriet, en repræsentant for socialministeriet, en repræsentant for Dansk Flygtningehjælp og to repræsentanter udpeget af indenrigsministeren efter indstilling fra indenrigsministeriets kontaktudvalg med indvanderorganisationerne.«

Til § 48

7) Stk. 1 udgår, og i stedet indsættes:

»Når en udlænding dømmes for et strafbart forhold, som i medfør af §§ 22-23 kan medføre udvisning, og anklagemyndigheden fremsætter påstand om udvisning, kan den dømte vælge, om anklagemyndighedens påstand skal behandles af retten i umiddelbar

forlængelse af straffesagen eller behandlingen først skal ske umiddelbart før den tidligst mulige prøveløsladelse.

Stk. 2. Udvisningsspørgsmålet afgøres i alle tilfælde efter særskilt procedure, og efter at retten har indhentet udtalelse fra det i § 45, stk. 3, nævnte råd. Hvis afgørelsen udsættes til umiddelbart før prøveløsladelse, jfr. stk. 1, skal der endvidere indhentes udtalelse fra ledelsen af den anstalt under kriminalfor-sorgen, hvor afsoningen har fundet sted.«

Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

Bemærkninger

Under henvisning til, at der på blad nr. 893 er afgivet tilføjelse til betænkning over forslag til udlændingelov, hvori det bemærkes, at forslagsstillerne til ændringsforslagene i betænkningen over samme lov ønsker at tage en række nærmere angivne ændringsforslag tilbage, omtrykkes de på blad nr. 871 stillede ændringsforslag, således at opstillingen skal ses i relation til tilføjelsen til betænkning over forslag til udlændingelov.

Det bemærkes endvidere, at forslagsstillerne ønsker at tage det på blad nr. 871 stillede ændringsforslag nr. 8 tilbage.

Til nr. 1

Alle de rettigheder og den retsbeskyttelse, der efter lovforslaget tilkommer udlændinge efter ophold af en vis varighed (5 år, 2 år) i henhold til §§ 22-24, forudsætter, at udlændingen har opholdstilladelse med henblik på varigt ophold.

Efter lovforslagets § 11 er der intet til hinder for, at myndighederne hindrer udlændinge i at opnå den retsbeskyttelse, som har været hele formålet med fremmedlovsudvalgets arbejde og med lovrevisionen, ved kun at give opholdstilladelse med henblik på midlertidigt ophold, selv om midlertidigheden efterhånden overskrider både 2 års og 5 års grænsen.

Dette hul i lovforslaget tilsigtes stoppet med ændringsforslaget.

Når der tages forbehold for særlige tilfælde, tænkes der specielt på studieophold, hvor det fra starten har været forudsat, at den opnåede uddannelse skulle gøre gavn i hjemlandet. Sådanne studieophold kan meget vel overstige de i ændringsforslaget nævnte 3 år,

og det vil formentlig begrænse omfanget uhensigtsmæssigt, men også være imod rigtige u-landspolitiske hensyn, hvis man i sådanne tilfælde afskærer myndighederne fra fortsat at insistere på, at der kun gives opholdstilladelse med henblik på midlertidigt ophold.

Til nr. 2

Som det fremgår af venstresocialisternes eget forslag til folketingsbeslutning om indvandrernes retsstilling (se senest Folketingstidende 1981-82, 2. samling, forhandlingerne sp. 5979 og 7361 samt tillæg A. sp. 4631), går venstresocialisterne ind for maksimal sikkerhed mod udvisning efter 2 års fast ophold. Det er nu foreslået af socialistisk folkeparti i ændringsforslag nr. 19 i tilføjelsen til udvalgets betænkning, som venstresocialisterne naturligvis støtter. Det har imidlertid gentagne gange vist sig umuligt at skabe politisk flertal for noget sådant.

Når venstresocialisterne foreslår, at de 7 år ændres til 5 år, hænger det sammen med, at de 7 år er motiveret med, at det er det krav til opholdets varighed, der stilles for opnåelse af statsborgerskab. Der er en vis logik i en sådan parallelisering, og socialdemokratiet har tidligere været inde på, at man i givet fald kunne afkorte kravet til 5 år i begge sammenhænge.

Det skal i øvrigt bemærkes, at der i praksis ikke ville være så stor forskel mellem venstresocialisternes oprindelige forslag om 2 år og dette forsøg på at finde en samlet løsning omkring de 5 år. Det skyldes, at indvandrerstopet nu har fungeret så længe, at alle oprindelige indvandrere rigeligt opfylder 5 års kravet, mens de øvrige er kommet hertil gennem familiesammenføring og derfor sædvanligvis vil opfylde de i lovforslagets § 25 nævnte betingelser for særlig hensyntagen.

Til nr. 3

Det er venstresocialisternes grundsynspunkt, at det er og bliver diskrimination, hvis man stiller større krav om lovlighed til indvandrerne end til andre befolkningsgrupper.

Det er derfor venstresocialisternes principielle opfattelse, som det også er kommet til udtryk i venstresocialisternes eget forslag til

folketingsbeslutning om indvandrernes retsstilling og i støtten til socialistisk folkepartis ændringsforslag nr. 19 i tilføjelsen til udvalgets betænkning, at de indvandrere, som opfylder den mest vidtgående betingelse med hensyn til opholdets varighed, skal være fuldstændig sikret mod udvisning.

Når det også bør gælde handlinger mod statens sikkerhed o.lign., så er det ikke for at beskytte spioner eller terrorister, men dels fordi alene muligheden for udvisning skaber utryghed i hele indvandrergruppen, dels fordi der netop i den slags sager ifølge sagens natur er størst risiko for at overvurdere handlingens betydning eller ligefrem begå justitsmord (tænk blot på, hvad der let kunne være sket den danske journalist Flemming Sørensen, hvis ikke hans sag – mod sædvane i »spion«sager – var blevet behandlet for åbne døre), og endelig fordi virkelige spioner sædvanligvis ikke vil have noget ønske om at blive i landet, men vil lade sig udveksle allerede under afsoningen. Skulle de endelig have ønske om at forblive, vil de være helt uskadelige.

Da venstresocialisterne imidlertid ikke har kunnet komme igennem med disse synspunkter, finder venstresocialisterne det nødvendigt – som et minimum – at præcisere udvisningsbetingelserne. Den helt generelle tale om statens sikkerhed, spionage, terrorisme eller lignende bør ikke kunne danne grundlag for så afgørende et skridt som udvisning af en indvandrer med mange, måske 20 års ophold her i landet, med dansk ægtefælle, danske børn osv. Begrebet spionage er ikke defineret. Begrebet terrorisme er ikke defineret. Begrebet statens sikkerhed er kun defineret, for så vidt som der i straffeloven findes et særligt kapitel om forbrydelser mod statens sikkerhed, og denne indirekte definition er så bred, at den under ingen omstændigheder kan anvendes i en lovgivning, der har til formål at præcisere indvandrernes retsstilling. Det pågældende kapitel i straffeloven (kap. 12) omfatter bl.a. »den, som ved offentlige udtalelser tilskynder til, eller som fremkalder øjensynlig fare for fjendtlige forholdsregler mod den danske stat« (§ 100), »den, som forsætligt eller uagtsomt uden berørig tilladelse optager fotografier af luftfartøjer over dansk statsområde« (§ 110 a) og »den, der offentligt forhåner en fremmed nation, en fremmed stat, dens flag eller andet

anerkendt nationalmærke eller De Forenede Nationers eller Det Europæiske Råds flag» (§ 110 e). Disse eksempler illustrerer, at man ikke i lovgivning om indvandrernes retsstilling bør benytte udflydende begreber som statens sikkerhed som kriterium for vidtgående sanktioner som f.eks. udvisning.

Hvis man nødvendigvis vil lade hensynet til statens sikkerhed være udvisningsgrund selv for indvandrere med meget stærkere tilknytningsforhold her til landet end til noget andet land, så bør man i det mindste opstille mere præcise udvisningsbetingelser.

Underændringsforslaget præciserer betingelserne, således at udlændingen skal være domfældt, at dommen skal lyde på mindst 8 års fængsel, og at den klart skal være begrundet netop i de alvorligere forhold, som er indeholdt i straffelovskapitlet om statens sikkerhed, dvs. i §§ 98, 99, 101, 102, 107 og 109, stk. 1, samt i kapitlet om forbrydelser mod statsforfatningen, §§ 111 og 112.

De øvrige udvisningskriterier foreslås helt fjernet for denne gruppe af indvandrere, som jo har været så længe her i landet, at de opfylder betingelserne for dansk statsborgerskab.

Venstresocialisterne mener ikke, at der skal skelnes mellem forskellige former for lovovertrædelser, men at disse udtømmende må klassificeres gennem strafudmålingen. Derfor kan venstresocialisterne ikke gå med til, at en enkelt type af de mere almindelige lovovertrædelser gøres til særlig udvisningsgrund, så meget mindre som netop dette område (narkotikakriminalitet) i forvejen repræsenterer et lavmål med hensyn til retssikkerhed på grund af den udstrakte anvendelse af politiprovokatører, af langvarig isolationsfængsling, af lukkede døre, af underlødige vidner og af nedsat krav til bevisførelsen.

Tilbage bliver spørgsmålet om kriminalitet som udvisningsgrund i det hele taget over for indvandrere, som i øvrigt opfylder betingelsen for dansk statsborgerskab. Her finder venstresocialisterne, at der ikke er nogen rimelig grund til at opretholde en udvisningsmulighed, og at upræcise betingelser som »vedholdende grov kriminalitet« eller lignende kun vil skabe usikkerhed og fortolknings tvivl.

Der er – som så ofte bekræftet siden venstresocialisternes påvisning i 1979 – ikke større kriminalitet blandt indvandlerne end

blandt tilsvarende danske befolkningsgrupper, og et sådant kriminalitetsniveau vil det være diskriminerende ikke at acceptere.

Til nr. 4

Underændringsforslaget skal ses i sammenhæng med underændringsforslaget vedrørende § 22, som nedsætter de 7 år til 5 år. Den samlede konsekvens er, at den trinvis erhvervelse af rettigheder i stedet for at indtræffe efter 2 år, 4 år og 7 år, som det er foreslået i ændringsforslagene nr. 20, 21, 22, 24 og 27 i tilføjelsen til udvalgets betænkning, efter underændringsforslaget vil indtræffe efter 1 år, 3 år og 5 år.

Til nr. 5

Som ændringsforslag nr. 27 i tilføjelsen til udvalgets betænkning om besiddelse eller brug af euforiserende stoffer er udformet, vil man fortsat kunne udvise unge svenskere eller nordmænd for besiddelse af et mindre kvantum hash til eget brug, dvs. for en forseelse, som »begået« af en dansk statsborger kun giver anledning til en mundtlig advarsel på stedet. Udvisninger i disse tilfælde ledsages almindeligvis af årelange indrejseforbud.

Sager af denne art har til stadighed været skarpt kritiseret, også af nogle af dem, der med ændringsforslag nr. 27 i tilføjelsen til udvalgets betænkning på dette punkt har fulgt justitsministerens forslag. Venstresocialisterne må formode, at det skyldes den overvældende travlhed, som har præget det afsluttende arbejde med lovforslaget.

Efter ændringsforslaget skal brug og besiddelse af små mængder til eget brug ikke være udvisningsgrund, men ligesom når det drejer sig om alkohol, skal udlændingen kunne udvises, hvis der er tale om misbrug, som jævnlig har givet anledning til væsentlig ulempe eller til uro.

Det siger sig selv, at der med denne ændring ikke indføres nogen beskyttelse mod udvisning, hvis udlændingen foretager sig noget, som også for danske statsborgere ville være strafbart, herunder handel med euforiserende stoffer.

Til nr. 6

Det siger sig selv, at det i praksis ikke er ministeren eller en dertil bemyndiget person,

som foretager de mere detaljerede overvejelser, der ligger til grund for den enkelte udvisningsafgørelse. Hvis ikke andet bestemmes, bliver det nogle embedsmænd i ministeriet, der foretager indstilling til ministeren.

I sammenligning hermed vil det være at foretrække, at indstillingen kommer fra et bredere sammensat råd som foreslået i ændringsforslaget.

Til nr. 7

Ændringsforslaget indeholder tre hensyn i forhold til lovforslaget. Det drejer sig dels om, hvilke udvisninger der skal for domstolene, dels om tidspunktet for udvisningsafgørelsen og endelig om proceduren i forbindelse med denne afgørelse.

Efter lovforslaget og de øvrige ændringsforslag skal udvisning i henhold til § 22, nr. 1 (statens sikkerhed), ikke kunne indbringes for domstolene, ligesom det ikke er nogen forudsætning for udvisning af denne grund, at udlændingen har fået beskyldningerne prøvet ved retten med mulighed for at forsvare sig.

I betragtning af, at retstilstanden således i disse sager er fuldkommen uændret i forhold til den såkaldte mexicansag i 1976, som mere end noget andet gav anledning til fremmedlovudvalgets nedsættelse, forekommer det ganske utroligt, at de partier, som gennem alle årene siden da har brugt den sag til at illustrere en helt uacceptabel brist i retssikkerheden for udlændinge, ikke vil ændre forholdene på netop dette punkt.

Forslagsstillerne må således gå ud fra, at der fra disse partiers side er tale om, at man ganske enkelt har overset, at det vil være konsekvensen, medmindre man som ved dette ændringsforslag lader domstolsafgørelsen omfatte alle udvisninger efter § 22 inkl. § 22, nr. 1.

Det andet punkt er spørgsmålet om tidspunktet for domstolsafgørelsen i forhold til domfældelsen og løsladelsen. Det har været meget omdiskuteret, hvorvidt afgørelser om udvisning efter afsoning af en straffedom bør træffes i direkte forlængelse af selve straffesagen eller først, når afsoningen er ved at være tilendebragt. Begge standpunkter har været fremført under pårørelse af, at de var i udlændingens interesse.

Venstresocialisterne har i deres egne forslag om indvandreres retsstilling fremført, at beslutningen først burde træffes inden løsladelsen, dels fordi det vil være mindre betryggende, at beslutningen træffes på et tidspunkt, hvor den pågældende sag måske giver anledning til en meget følelsesladet interesse i offentligheden, men også fordi der principielt er tale om et andet menneske på løsladelses- end på domfældelsestidspunktet. Det er venstresocialisternes bestemte indtryk fra de mange møder om den nye udlændingelov, at indvandlerne langt overvejende deler denne opfattelse.

Venstresocialisterne kan imidlertid ikke se bort fra det argument, at det kan være unødigt belastende at vente måske flere år på en afgørelse af udvisningsspørgsmålet, således som tilhængerne af afgørelse i forbindelse med selve straffesagen har anført. At de så samtidig vil åbne mulighed for en nyvurdering af spørgsmålet efter afsoning, således at der alligevel består usikkerhed til det sidste, gør ikke sagen enklere.

Den eneste rimelige løsning synes at være, at det overlades til den domfældte at vælge, hvornår udvisningsspørgsmålet skal afgøres.

Desuden foreslås det, at der skabes sikkerhed for, at udvisningsspørgsmålet afgøres efter særskilt procedure. Her er tale om en afgørelse, som ofte er af langt mere indgribende betydning for den domfældte og for pårørende end selve straffedommen, hvorfor det vil være helt uacceptabelt, hvis den træffes nærmest rutinemæssigt som en følge af strafudmålingen.

Derfor er det også foreslået, at retten skal indhente udtalelse fra det bredere sammensatte råd, som i forvejen afgiver indstilling i de udvisningssager, som ikke umiddelbart forelægges domstolene til afgørelse, jfr. ændringsforslaget til § 45.

I de tilfælde, hvor den domfældte foretrækker, at udvisningsspørgsmålet først skal afgøres efter afsoning, forekommer det selvfølgelig, at retten skal indhente udtalelse fra den anstalt, som har kendskab til udlændingen, og som i forvejen har foretaget løbende vurderinger i forbindelse med spørgsmål om udgang, orlov og prøveløsladelse.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets over-

gang til tredje behandling sattes til forhandling under èt.

Formanden:

Det er i tilføjelsen til betænkningen anført, at forslagsstillerne ønsker at tage følgende af de i betænkningen anførte ændringsforslag tilbage: nr. 3, 5, 9, 20, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 32, 39, 44, 49, 50, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 60, 62, 63, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 74, 76, 77, 78 og 81.

Det er endvidere på blad nr. 895 anført, at Wilhjelm (VS) og Steen Folke (VS) ønsker at tage det af dem på blad nr. 871 som nr. 8 stillede ændringsforslag tilbage.

Ønsker nogen at optage disse ændringsforslag? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er de bortfaldet.

Forhandlingen genoptoges.

Forhandling

Torben Lund (S):

Socialdemokratiet er meget tilfreds med, at det nu er lykkedes at skabe et oven i købet meget bredt flertal for en god udlændingelov. Det har vist sig, at det lidt utraditionelle forløb, første del af andenbehandlingen fik, trods alt har medvirket til at skabe et godt resultat.

Et afgørende punkt er placeringen af den kompetente myndighed. Socialdemokratiet har for længst, senest i mandags ved andenbehandlingen, klart markeret sit ønske om, at sagerne om opholdstilladelse og arbejdstilladelse behandles og afgøres af en civil instans under indenrigsministeriet.

Vi havde gerne set regeringens tilslutning til dette forslag og vil fortsat arbejde for denne løsning, men ud fra den parlamentariske situation, som foreligger, kan vi acceptere, at sagerne nu behandles og afgøres af et direktorat under justitsministeriet.

Vi har dermed fået vores primære ønske vedrørende kompetencen opfyldt, nemlig at sagerne vedrørende opholds- og arbejdstilladelser behandles og afgøres af en civil instans. Der sker altså en klar adskillelse mellem de civile og de politimæssige opgaver inden for udlændingelovgivningen.

SF og det radikale venstre foreslår nu begge i tilføjelsen til betænkningen, at sager om opholds- og arbejdstilladelse skal afgøres af

et indvandrernævn bestående af 8 medlemmer, herunder 2 indvandrerepræsentanter.

Vi finder ikke, at en sådan konstruktion er hensigtsmæssig, men vi vil gerne deltage i overvejelser om, hvorvidt man kunne give f.eks. kontaktudvalget i indenrigsministeriet, hvori jo er repræsenteret 20 indvandrersorganisationer, en rådgivende funktion i den forstand, at kontaktudvalget kunne følge administrationen af den nye udlændingelov og med mellemrum eventuelt drøfte administrationen af loven med det nye direktorat i justitsministeriet og med justitsministeriet i øvrigt. Det vil efter vores opfattelse give indvandrerne betydelig større indsigt og betydelig større indflydelse på administrationen end det forslag, der foreligger fra SFs og de radikales side. Jeg vil bede justitsministeren kommentere forslaget om, at man eventuelt kunne give kontaktudvalget i indenrigsministeriet en rådgivende funktion i forhold til udlændingeloven.

Når vi i dag er tilfredse med resultatet, hænger det naturligvis også sammen med, at regeringen og regeringspartierne i 95 pct. af tilfældene har tilsluttet sig vores ændringsforslag. Man har tilsluttet sig vores forslag til familiesammenføringsregler, som ganske givet vil give indvandrerne en større trykthed, al den stund indvandrerens nærmeste familie får et egentligt retskrav på at kunne leve sammen med deres familie her i landet. Man har også tilsluttet sig vores forslag på flygtningeområdet. Det skal jeg ikke yderligere kommentere. Det vil fru Lise Østergaard gøre nogle enkelte bemærkninger om.

Vedrørende udvisningsreglerne er vores oprindelige forslag også blevet fulgt i meget vidt omfang. Der er i realiteten kun 2 tilføjelser, og jeg skal kun gøre en bemærkning om den ene.

Der gøres med det ændringsforslag, der nu foreligger, en yderligere undtagelse fra reglen om, at indvandrere ikke kan udvises efter 7 års ophold i Danmark. Regeringen har ønsket tilføjet, at udvisning i visse tilfælde endvidere bør kunne ske, hvis den pågældende er idømt mere end 6 års fængsel og det i øvrigt er sådan, at udvisning skønnes påkrævet på grund af forbrydelsens art og grovhed. Der er altså tale om en regel, der kun vedrører meget grov kriminalitet, og vi finder ikke, at denne undtagelse på nogen måde kan tje-

[Torben Lund]

ne til at skabe utryghed blandt vore indvandrere.

Vedrørende adgangen til domstolsprøvelse har regeringen også i vidt omfang fulgt vores forslag. Regeringen har frafaldet sit ønske om, at domstolsprøvelse kun skulle omfatte sager vedrørende udlændinge, der har været her i mere end 2 år. Det betyder, at de vigtige familiesammenføringssager om børns og forældres adgang her til landet nu også kan undergives domstolsprøvelse, og det er vi særdeles tilfredse med.

Jeg kan konkludere, at vi alt i alt finder, at vi er nået til et ganske tilfredsstillende resultat.

(Kort bemærkning).

Wilhelm (VS):

Der er to ting, jeg meget gerne vil have opklaret med det samme vedrørende socialdemokratiets holdning, for der skete præcis den baglæns saltomortale, som jeg frygtede, da hr. Anker Jørgensen havde været på talerstolen under første del af anden behandling.

Nu siger ordføreren – det står også i det socialdemokratiske betækningsbidrag – at når man har slået denne saltomortale tilbage til anbringelse af hele området under justitsministeriet, så skyldes det »de foreliggende parlamentariske muligheder«.

Jeg vil godt spørge den socialdemokratiske ordfører, om det betyder, at socialdemokratiet havde været villig til at gennemføre overførelsen til indenrigsministeriet nu, hvis de socialdemokratiske stemmer havde været afgørende for, at det kunne lade sig gøre. Hvis de socialdemokratiske stemmer kunne have sikret den overførsel nu, havde vi så fået den? Er det det, der skal forstås ved, at man har lavet en helt anden løsning på grund af »de foreliggende parlamentariske muligheder«?

Den anden ting er, at hr. Torben Lund sagde, at socialdemokratiet fortsat vil arbejde for den løsning at flytte alt undtagen turistsagerne over til indenrigsministeriet. Skal det forstås sådan, at når der igen kommer en socialdemokratisk regering eller en regering med socialdemokratisk deltagelse, så vil den flytte disse sager over til indenrigsministeriet, hvis den ikke har et folketingsflertal imod sig?

De to spørgsmål synes jeg at vi har krav på at få besvaret med det samme.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det er hr. Torben Lunds bemærkninger om indvandrerne. Her vil jeg gerne, for at der ikke skal herske nogen som helst tvivl om det, sige, at jeg foretrækker udformningen i de ændringsforslag, der er stillet af SF og det radikale. Jeg anser det for så væsentligt, at indvandrerne et eller andet sted får mulighed for at ytre sig om den lovgivning, der specielt gælder for dem, at jeg meget gerne går i forhandling om dette mellem anden og tredje behandling, og derfor vil jeg gerne have, at forslaget sendes tilbage til udvalget.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Til hr. Wilhelms spørgsmål skal jeg sige, at når jeg taler om de parlamentariske muligheder, så vil hr. Wilhelm nok erindre den første del af andenbehandlingen, der fandt sted her i salen i mandags. Vi har genvurderet sagen i den socialdemokratiske gruppe og finder ikke, at det tjener indvandrerens tarv, at vi søger at gennemtrumfe, at sagerne skal henlægges til indenrigsministeriet imod regeringens ønske. Vi ønsker ikke, at der opstår en tilspidset parlamentarisk situation på grund af dette lovforslag.

Til det andet spørgsmål – om en fremtidig socialdemokratisk regering vil overflytte administrationen til indenrigsministeriet – kan jeg henvise til de udtalelser, hr. Anker Jørgensen kom med i mandags i en pressemeddelelse, hvoraf det klart fremgik, at det er en fremtidig socialdemokratisk regerings hensigt at overflytte administrationen til indenrigsministeriet.

Med hensyn til hr. Bernhard Baunsgaards spørgsmål vil jeg sige, at vi finder, at en rådgivende forsamling – det kunne være kontaktudvalget i indenrigsministeriet – er en langt bedre løsning end et egentligt beslutende nævn som foreslået af SF og det radikale venstre. Jeg forstod egentlig også, at det radikale venstre oprindeligt var af den opfattelse, at et eventuelt nævn alene burde være af rådgivende art.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Med hensyn til, om et sådant nævn skal være rådgivende eller besluttende, har jeg i udvalget – det er nok det, hr. Torben Lund tænker på – spurgt socialdemokratiet, om vi kunne blive enige om et rådgivende nævn, for i så tilfælde ville jeg foretrække det for slet intet. Selv om det nu bliver yderligere udvandet, så foretrækker jeg dog, at der er et eller andet sted, hvor disse mennesker på en eller anden måde kan sige, hvad de mener om tingene. Derfor er jeg parat til at støtte det socialdemokratiske initiativ.

Men der skal ikke være nogen tvivl om, at jeg gerne vil have et nævn, der kan udtale sig afgørende om principielle sager og dér træffe den endelige administrative afgørelse. Så kunne det vedrørende det konkrete jo gå til domstolene.

Hagen Hagensen (KF):

Forinden anden behandling af lovforslaget i mandags blev afbrudt, havde jeg mulighed for at redegøre for, hvordan det konservative folkeparti ser på denne lovgivning, og at udtale vore ønsker om, hvor langt man skulle gå. På det tidspunkt fandt jeg, at som forholdene var, var det naturligt at slutte os helt og fuldt til det, som justitsministeren havde stillet af ændringsforslag.

Der har, som vi alle ved, været nogle drøftelser om, hvorvidt man kunne skabe et bredt flertal om udlændingeloven, noget, som jeg meget gerne så, fordi jeg finder, at vi i forhold til dem, der kommer til vores land, så enigt som muligt bør vedtage en lovgivning, der på rimelig måde imødekommer de synspunkter, indvandrerne kan have.

Jeg kunne derefter nøjes med at henvise til den tilføjelse til betænkningen, der er afgivet, hvor det konservative folkeparti er med i det flertal, der indstiller lovforslaget til vedtagelse med de af flertallet stillede eller tiltrådte ændringsforslag. Jeg kan videre henvise til de udførlige bemærkninger, der er gjort dertil, og tilføje, at vi ikke vil stemme for nogen af de af mindretallene stillede ændringsforslag, hvad enten det er i tilføjelsen til betænkningen eller uden for denne.

Når jeg alligevel vil gøre nogle yderligere bemærkninger, skyldes det både det, hr. Torben Lund sagde i dag, og det, hr. Torben

Lund har skrevet som generelle bemærkninger i tilføjelsen til betænkningen.

Det synes, som om der er ved at blive indført en ny stil her i tinget. Hr. Lykketoft indledte denne nye stil i går med at slå sig for brystet af al den indsats, der var gjort for realrentebeskatningen fra hans og hans partis side, og nu følger hr. Torben Lund op her. Der er tale om, at vi har indgået et forlig, viljerne er bøjet mod hinanden, og jeg finder, at det bør blive i den gamle stil, hvor man ikke derefter kommer og lufter synsmåder af den ene eller den anden art. Forlig er forlig, og det skal holdes. Vi kunne også godt for vores vedkommende gøre mange bemærkninger til det.

Det har været væsentligt for os, at vi kunne få en lovgivning gennemført med et bredt flertal, og vi mener også, at de, der kommer til vores land fra udlandet, kan være tjent hermed. Det væsentligste for os har været – det har vi også givet til kende før – at vi gerne ville have en civil administration af en hel del af disse forhold, men vi fandt også, at det var helt rimeligt, og at det ville være brud på alt andet, om denne civile administration ikke kom til at ligge under justitsministerens ressort. At vi har fået medhold heri, er en væsentlig årsag til, at vi kan gå med til en række ændringer som sket. Det er faktisk det, der er krumtappen, hvorom det drejer sig.

Mindretallene har foreslået et indvandrer-nævn. Jeg vil advare imod et sådant nævn. Vi går direkte imod det. Vi finder ikke, at der er baggrund for det. Jeg vil egentlig finde, at det ville være at give dem, der kommer her til landet, en positiv særbehandling, som vi ikke giver borgere her i landet. Så allerede af den grund kan vi ikke medvirke dertil.

Der er en ting, som er meget væsentlig for os i denne lovgivning, og det er, at man skaber en betryggelse for dem, der kommer her til landet, opbygget på en sådan måde, at de, når de er her i landet i længere tid, tilkendegiver, at de ønsker at være her, og dermed får tilknytning til landet og også får en større ret til at blive her. Vi finder, at det i denne forbindelse er en rimelig ting, at der bliver et retskrav på visse former for familiesammenføring, og vi finder i det hele taget, at udvidet adgang til domstolsprøvelse også af administrative afgørelser er en god ting.

[Hagen Hagensen]

Må jeg føje til i den forbindelse, at vi er særdeles tilfredse med, at man får en regel om, at de, der kommer her til landet og bliver tilbageholdt, skal stilles for en domstol og kan forlange at blive det, inden der er gået 3 døgn. Jeg ville såmænd godt gå med til den danske regel om 24 timer, hvis det var muligt at gennemføre den, men det er det jo bare ikke i praksis, og derfor er vi havnet i, at tredøgnreglen må være den rigtige regel.

Der kunne siges mere, men jeg tror ikke, der er grund til at forlænge debatten. Jeg kan henvise til, hvad vi har været med til at skrive om de enkelte ændringsforslag.

Jeg vil til sidst citere af det, som det radikale venstre udtaler i deres bidrag til tilføjelsen til betænkningen:

»Mindretallet har den holdning, at betryggelse af retsstillingen er en menneskeret, og at dette må sikres også for udlændinge, der ønsker at bo her, og som er accepteret af det danske samfund.«

Jeg kan slutte mig hertil med den tilføjelse, at det også må kræves, at Danmarks borgere – først og fremmest er det jo dem, der skal være her i landet – anerkender, accepterer, at de, der kommer hertil, også hører hjemme her.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne allerede på dette tidspunkt have opklaret, hvad det egentlig er, der nu er sket vedrørende dette med et eller andet organ, hvor indvandrerne kan udtale sig. Jeg troede, at hr. Torben Lund talte på forligsparternes vegne.

Må jeg få klar besked: er der en mulighed for, at vi kan drøfte i retsudvalget at oprette et eller andet nævn, der kan udtale sig om indvandrerens ønsker, eller er det ikke muligt efter forliget?

(Kort bemærkning).

Hagen Hagensen (KF):

Jeg tror, jeg må skuffe hr. Bernhard Baunsgaard med at sige, at vi har drøftet til ende i retsudvalget, hvad denne lov kommer til at gå ud på. Der er givet udtryk for, at man til ministeren, der skal administrere loven, vil sige, at han om muligt skal rådføre

sig med og tage med ind et eller andet kontaktorgan, han kan drøfte tingene med.

Men jeg fastholder, at der efter min opfattelse ikke kan laves positiv særbehandling over for dem, der kommer ind her i landet, i forhold til, hvad danske borgere har adgang til.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det skal altså opfattes på den måde, at forligsparterne har bundet sig så nært til hinanden, at der ikke i loven kan stå noget om et kontaktorgan, der blot kan udtale sig eller give råd. Er det korrekt opfattet, at sådan ligger forligssituationen?

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Jeg skal til hr. Bernhard Baunsgaard blot sige, at jeg talte ikke på forligsparternes vegne. Det var en holdning, vi i socialdemokratiet havde, at vi gerne ville medvirke til at opfordre justitsministeren til at prøve at vurdere, om man kunne gøre kontaktudvalget i indenrigsministeriet til et rådgivende organ, til et organ, der kunne følge administrationen af udlændingeloven. Jeg har bedt justitsministeren om at kommentere det forslag. Skulle vi ikke vente med den videre debat om det spørgsmål, indtil vi hører justitsministerens svar?

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP)

De bemærkninger, der kom fra hr. Torben Lund og fra hr. Hagen Hagensen, må undre os andre en lille smule. Vi har her en stribe af ændringsforslag. Vi ved, at der er indgået et forlig imellem socialdemokratiet og regeringspartierne. Så må det være på sin plads, at man tydeligt tilkendegiver, hvad meningen er. Mig bekendt er der intet om et civilt organ, som skulle kunne tage nogen som helst sager op. Det, der er tale om, er, at der er et direktorat for udlændinge under justitsministeriet. Det andet, som man nævner her, nævner man vel nærmest fra socialdemokratiets side for ligesom at retfærdiggøre sig over for sit eget program om indvandrere.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg synes, det er meget væsentligt, at vi får opklaret, om det er muligt at få lovfæstet, at der skal være sådan et kontaktorgan. Jeg må konstatere, at det er det ikke. Den anmodning, jeg kom med om ny behandling i retsudvalget, er på denne baggrund trukket tilbage. Vi kan altså ikke komme igennem. Jeg havde håbet på det og troede, hr. Torben Lund talte på forligsparternes vegne.

Bjørn Elmquist (V):

Jeg vil gerne starte med at takke hr. Bernhard Baunsgaard, fordi han har trukket sin anmodning tilbage. Jeg synes, det er udtryk for realitetssans. Vi har allerede et kontaktudvalg under indenrigsministeriet. Under den fornyede udvalgsbehandling, vi havde efter aflydelsen af andenbehandlingen, har vi haft lejlighed til en meningsudveksling og en drøftelse af, om der var mulighed for at udbygge dette kontaktorgan. Man skal jo ikke referere, hvad ministre siger i samråd, men jeg erindrer, vil jeg dog trods alt alligevel tillade mig at sige, at justitsministeren udtrykte interesse, men ikke mente for indeværende og nu og her, før vi fik behandlingen af dette lovforslag afsluttet, at kunne konkretisere det. Mange tak til hr. Bernhard Baunsgaard, fordi han nu trak sin anmodning om fornyet udvalgsbehandling tilbage.

Venstre vil nu ved afstemningerne stemme for de ændringsforslag, som vi har stillet sammen med de andre partier, der udgør et flertal, og som er tiltrådt af justitsministeren. De har alle til formål at sikre de udlændinge, som har været i Danmark i længere tid, en større retssikkerhed og en større ligestilling med danske statsborgere. Her tænker jeg på reglerne om domstolsprøvelse, jeg tænker på reglerne om frihedsberøvelse, og jeg tænker også på den egentlige lovfæstelse af reglerne om familiesammenføringer. Jeg mener, at alle trækker i den retning, som jeg nævnte.

Der vil stadig være nogle forskelle mellem det at være udlænding, der har boet i Danmark i et større antal år, og så det at være dansk statsborger, og det mener vi også i venstre at der fortsat bør være. Se bare til grundloven, som taler om, at danske statsborgere har stemmeret og valgbarhed til folketinget. Vi mener ikke i venstre, at vi bør fjerne denne måde at fase det ind på. Der

må være en naturlig slutsten på en indpassning i det danske samfund, og den naturlige slutsten må for os at se være det danske statsborgerskab.

Jeg må også erindre om de ændringsforslag, som forbedrer forholdene for flygtninge, og her gentage, hvad jeg sagde ved førstebehandlingen, at vi ved denne lovgivning får en bedre balance mellem vore hjemlige regler og de aktiviteter, de aktioner, vi en gang imellem ser fra dansk side udadvendt, hvor vi i den store verden kæmper for respekt for menneskerettigheder. Vi kan nu sige, at vi i hvert fald herhjemme i vort eget hus gør, hvad vi kan, for ikke at diskriminere på national basis – inden for de rammer, jeg angav før, med statsborgerskabet som en naturlig slutsten.

Alle andre ændringsforslag vil vi stemme imod. Af de ændringsforslag, som vi går imod, skal jeg kun kommentere to. Det ene er forslaget om at oprette et udlændingenævn, der skal træffe endelige afgørelse i en række sager. I venstre ligesom i udvalget – det samlede udvalg, vel nok, som skrev betænkning herom, dvs. også mindretallet – ser man udlændingenævnet som et alternativ til domstolsprøvelse, og i den situation foretrækker vi i venstre klart domstolsprøvelsen. Derfor går vi som sagt imod at oprette et udlændingenævn. Den kontakt, det kunne være nyttigt at få skabt til indvandrerne, mener vi kan skabes ad anden vej. Det var det, jeg var inde på i de første bemærkninger. Vi har allerede kontaktudvalget under indenrigsministeriet, og vi har fået et tilsagn fra justitsministeren om, at han vil overveje, hvad der kan ske nærmere.

Men som jeg sagde i indledningen: det er ikke nu og her, at hr. Bernhard Baunsgaard skal forvente – heller ikke under en fornyet udvalgsbehandling – at vi kan komme videre ad den vej. Lad nu justitsministeren få tid til at oprette sit direktorat, og lad ham så få mulighed for at melde tilbage til retsudvalget, når han har haft sin overvejelsestid.

Det andet forslag blandt de ændringsforslag, vi stemmer imod, og som jeg skal nævne, er ændringsforslaget om en anden formulering af § 45, som går ind i ressortspørgsmålet, om det er indenrigsministeriet eller justitsministeriet, som skal tage sig af disse sager. Jeg skal ikke nu og her gentage hele den debat, vi havde ved den første del af anden-

[Bjørn Elmquist]

behandlingen, men kun erindre om, at vi i venstre finder det yderst uheldigt og en ganske alvorlig sag, om et folketingsflertal mod regeringens indstilling begynder at fordele og omfordele ministeriers arbejdsområder. Venstre stemmer derfor imod ændringsforslaget til § 45 og hilser på den anden side velkommen, at det er lykkedes at få en aftale i stand med socialdemokratiet på dette punkt, men også generelt.

Mine afsluttende bemærkninger skal være en glæde over, at det er lykkedes, som vi gav udtryk for allerede ved førstebehandlingen, at få dette lovforslag igennem med et bredt flertal, så vi undgår, at dette spørgsmål, som har meget med holdninger at gøre, spørgsmålet om, hvordan vi i det danske samfund vil behandle udlændinge, ender med at blive en katebald for partipolitiske interesser.

Ebba Strange (SF):

Landets justitsminister er en trænet parlamentariker, det tror jeg alle i dette hus er enige om, og det tror jeg er kendt viden om. Det lykkedes da også justitsministeren ved første del af andenbehandlingen af dette lovforslag at skræmme socialdemokratiet, så de ikke turde opretholde deres forslag om, at administrationen af denne indvandrerlov skulle flyttes over i indenrigsministeriet. Det lykkedes ved, at justitsministeren appellerede direkte til den tidligere statsminister, til socialdemokratiets formand. Det gør jo indtryk, når justitsministeren gør det på denne måde. Det bar frugt, som vi ser i dag.

For socialistisk folkeparti har det hele tiden været afgørende, når det drejer sig om administrationen af udlændingeloven, at den blev, om jeg så må sige, hevet ud af politiets kløer. Vi har så mange henvendelser liggende, så vi kunne stable dem op i bunker, fra udlændinge, der har følt det ubehageligt at være underlagt en politiadministration i forbindelse med deres ophold i Danmark. Derfor fandt vi, at det var en god idé, et godt forslag, at flytte hele administrationen over i indenrigsministeriet, fordi man dér har større tradition for, større erfaring med behandling af humane, sociale, familiemæssige sager. Vi betragter i meget høj grad en stor del af det, som denne udlændingelovgivning omhandler, som problemer af denne art.

Det lykkedes som sagt under første del af andenbehandlingen at få ødelagt det flertal – jeg ved såmænd dårlig nok, om det var et flertal, det fik vi jo aldrig rigtig fundet ud af – der så ud til at være for en overflytning. I stedet står vi nu med et flertalsforslag om, at justitsministeren vil oprette et udlændingedirektorat. Nu hedder foretaget det ikke mere tilsynet med udlændinge, nu hedder det direktoratet for udlændinge. Det er ikke mere underlagt en politimyndighed, men underlagt en direktør, sandsynligvis.

Jeg er selvfølgelig i dag ude af stand til at sige ret meget om den konstruktion, for vi kender den ikke. Den skal bygges op fra nu af og indtil 1. januar 1984. Jeg vil anmode justitsministeren om ikke kun at tage de ansatte i fremmedpolitiet. Nu bruger jeg det begreb, som er det almindelige folkelige udtryk om tilsynet med udlændinge; det er det, vi kender, det er det, vi har brugt i almindelig tale. Jeg ved godt, at det hedder noget andet, men det er fremmedpoliti, og det bliver opfattet som fremmedpoliti. Jeg vil opfordre ministeren til ikke udelukkende at tage personalet derfra og flytte det over til det nye direktorat, for den måde, man behandler sager på, har jo meget at gøre med den erfaring, man har, hvordan man tidligere har behandlet sager. Jeg er klar over, at det kan give en masse personalemæssige problemer. Dem håber jeg justitsministeren kan få løst.

Det, vi andre vil gøre, er naturligvis nøje at følge, hvordan dette nye direktorat vil administrere den lov, som der bliver et stort flertal for her i folkettinget. Jeg kan sige, at socialistisk folkeparti ender også med at stemme for den, for vi mener, der ligger virkelige forbedringer i denne lov i forhold til de regler, som udlændinge i Danmark har levet efter tidligere. Vi vil følge administrationen nøje, og vi vil naturligvis henvende os, hvis vi finder, at der ikke er foretaget de ændringer i administrationen i forhold til hidtidig skik og praksis, som vi ønsker.

Socialistisk folkeparti har opretholdt en række af sine ændringsforslag, som blev stillet til første del af anden behandling, og jeg skal kort begrunde hvorfor.

Jeg vil godt sige med hensyn til ændringsforslaget om indvandrernevnet, som vi har opretholdt, og som de radikale nu har tilsluttet sig, at netop med den nye konstruktion, vi nu får, synes vi i SF, at et indvandrernevnet

[Ebba Strange]

med besluttende kompetence ville have været godt at få. Det er rigtigt, som hr. Bjørn Elmquist siger, at det i nogen grad er alternativ til domstolsprøvelse af en række af de administrative afgørelser, en række af de almindelige familiesammenførings-sager, opholdstilladelsessager og sådan noget. Jeg sagde, da vi førstebehandlede dette lovforslag, at for SF var det såmænd ikke så afgørende, hvor der kom til at ligge en ankemulighed i forhold til de administrative afgørelser, om det kom til at ligge i et nævn eller det kom til at ligge ved domstolene. Det afgørende var de beslutninger, der blev truffet, og det lovgrundlag, som beslutningerne blev truffet på. Det mener vi stadig. Men vi er tilhængere af, at en række af de afgørelser, som jeg har nævnt, træffes af et sådant nævn, hvor der også sidder indvandrere, fordi vi mener, der kan lægges nogle andre menneskelige erfaringer til grund end dem, domstolene kan lægge til grund. Hvis det falder – og det gør det altså, det ved vi nu – vil vi naturligvis stemme for den udvidelse af domstolsprøvelsen, som ligger i forliget. Det er klart.

Med hensyn til et andet ændringsforslag, som vi har opretholdt, vil jeg sige et par ord om udvisningsbestemmelserne igen. Det gjorde jeg også ved første del af andenbehandlingen.

Når man taler med indvandrere, er de generelt ikke så kolossalt optaget af udvisningsregler på grund af kriminalitet, for det er ikke mange af de fastboende indvandrere, der er kriminelle eller bliver dømt for noget kriminelt. Men de få, det drejer sig om, er til gengæld optaget af det, for for dem betyder de muligheder, der stadig væk er efter 2 års ophold, efter 4 års ophold, efter 7 års ophold – med den trappetige, der er opbygget – at de kan komme i den situation, at de skal skilles fra kone og børn og nær familie. På den baggrund har SF opretholdt sit ændringsforslag om en 2 års grænse.

Det er selvfølgelig udmærket og godt, at det radikale venstre i den ellefte time – efter 11½ time – har besluttet sig for, at de mener, at man ikke skal kunne udvises på grund af forbrydelser mod statens sikkerhed, medmindre man er blevet dømt for dem. Men det kunne have været rart, hvis det radikale venstre var kommet i tanker om det lidt tidligere. Så kunne det i højere grad være indgået i debatten i retsudvalget. Det var noget, der

blev påpeget af hr. Wilhjelm allerede ved førstebehandlingen, så vi ville have haft rig lejlighed til at drøfte det. Men bedre sent end aldrig. Nu bliver det altså desværre ikke vedtaget.

Til sidst skal jeg sige i forbindelse med det, der står i betænkningen, at socialistisk folkeparti kan tilslutte sig alle de ændringsforslag, som venstresocialisterne har stillet uden for betænkningen. Der er i tilføjelsen til betænkningen skrevet, at vi kan tilslutte os det ene, men vi tilslutter os altså dem alle. Det er en forbedring i forhold til forliget, og derfor vil vi, når vores egne mere vidtgående ændringsforslag om udvisninger og andre spørgsmål er stemt ned, stemme for VSernes, der er forbedringer og præciseringer i forhold til den forligstekst, der foreligger.

Vi har også opretholdt nogle ændringsforslag på familiesammenføringsområdet, hvor vi stadig væk anser vores ændringsforslag for at være bedre end forligsteksten.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det er de bemærkninger, der faldt om et indvandrer-nævn, der får mig på talerstolen. Fru Ebba Strange ved udmærket godt, at jeg gerne havde set et besluttende indvandrer-nævn, og fru Ebba Strange ved også udmærket godt, at når jeg stiller et ændringsforslag om et rådgivende indvandrer-nævn, så er det alene i et forsøg på at få socialdemokratiet med, så vi får et flertal for indvandrer-nævnet. Det lykkedes ikke.

Måtte jeg sige om dette med udvisning efter domstolsprøvelse, at der har aldrig på noget tidspunkt været diskussion om, at det var det radikale venstres opfattelse, at det skulle ske efter dom. Jeg indrømmer, at jeg kunne have reageret hurtigere på dette spørgsmål, men vi var jo optaget af mange ting, f. eks. §§ 7, 8 og 9. Der skal ikke herske nogen tvivl om vor stilling. Den kom frem allerede i 1977, da vi diskuterede en sag, der optog os meget dengang. Det må være en domstol, der afgør, om man skal udvises af Danmark.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

[Ebba Strange]

Til hr. Bernhard Baunsgaards sidste bemærkning. Det er rigtigt, at de radikale altid har sagt, at det var en domstol, der skulle afgøre, om man skulle udvises af Danmark, også når det drejede sig om forbrydelser mod statens sikkerhed. Det, der er nyt – og det, vi hilser med glæde – er, at de radikale nu også mener, at der skal foreligge en dom for, at man faktisk har gjort noget, der var en forbrydelse mod statens sikkerhed. Det er dér, der er kommet noget nyt ind i billedet. Det synes jeg er godt, det synes jeg er positivt. Jeg vil bare gøre opmærksom på, at det er nyt i forbindelse med behandlingen af dette lovforslag.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Der sker jo mange mærkelige ting under denne behandling. Det har hele tiden været vores indstilling. Man kan skælde os ud for, at det ikke er medtaget i det første ændringsforslag, vi fremsætter allerede den 3. marts, men der har ikke været nogen tvivl om det. Vi har altid ønsket, at en så alvorlig beslutning skulle træffes ved domstolene. Dette lovforslag var ikke kommet igennem, uden at dette var blevet fastslået fra vores side.

Knud Lind (FP):

Det kunne have været så godt, men nu er det faktisk ved at blive skidt.

Lovforslag nr. L 105 er et af de bedste viser på lovsjuseri, lovjaskeri. Jeg kan erindre, at jeg tidligere i retsudvalget har udtalt, at jeg håbede, man ville udskyde dette lovforslag til næste samling, for allerede på det tidspunkt kunne jeg erkende, at det ville blive noget lovjaskeri. Jeg tror også, at adskillige i dag – om ikke andet så i deres stille sind – vil give mig ret i, at man burde have ventet og fået et ordentligt lovforslag ud af det. Selv hr. Wilhjelm er nået til den erkendelse, hvis man skal tro, hvad der står i Information.

Det begyndte så godt med nedsættelse af et udvalg, som arbejdede seriøst og fremkom med en betænkning om udlændinge. Derefter fremsatte ministeren sit lovforslag i overensstemmelse med det flertal, som var i udvalget. Der er herefter blevet stillet en hel række ændringsforslag. Det radikale venstre, SF og socialdemokratiet overgik hinanden i over-

budspolitik inden for det område, så man til slut var ved at undergrave grundloven.

Et godt eksempel på denne overbudspolitik, hvor det radikale venstre alligevel blev hængt af, hvor store anstrengelser man end gjorde sig med sine ændringsforslag, er det radikale venstres ændringsforslag om, at en udlænding godt kan få opholdstilladelse i Danmark ved svig, blot den pågældende har været her i et vist tidsrum og ikke er blevet opdaget. Selv om det er svig, skulle den pågældende altså have opholdstilladelse, hvis det stod til det radikale venstre. Et ganske tydeligt og klart eksempel på den overbudspolitik, som blev ført.

I pressemeddelelsen fra socialdemokratiet skriver man:

»Det er fortsat socialdemokratiets opfattelse, at afgørelse om udlændinges, herunder flygtninges, opholds- og arbejdstilladelser naturligt hører under indenrigsministeriet.«

Så skulle man jo tro, at socialdemokratiet ønskede – vi er jo ved anden behandling – at komme frem med sine ændringsforslag, således at den politik, som har været socialdemokratiets siden 1981, hvor man første gang fremlagde sin idépolitik til en indvandrerpolitik, blev fulgt op. Nej, det gjorde man bestemt ikke, man lod sig nøje med noget helt andet. I stedet for fik man et æskesystem inden for justitsministeriet. Socialdemokratiet har således ikke tænkt sig at gennemføre sine løfter over for vælgerne.

Det radikale venstres ændringsforslag om at inddele udlændinge i en 1. og en 2. klasse er endnu mere uheldigt. Efter 1 år skulle de således gå over til indenrigsministeriet. Første år var det justitsministeriet, første år var det det forfærdelige fremmedpoliti, der skulle behandle dem, og når de så var kommet sig lidt over det chok, så kunne de rykke op i 2. klasse og komme over i indenrigsministeriet, hvor sagerne blev behandlet af en i civil. Man glemte imidlertid, at de samme folk godt kunne søge stillingerne ovre i indenrigsministeriet, så de bare havde fået civil jakke på i stedet for. Jeg er klar over, at det ændringsforslag formentlig ikke vil opnå støtte i dag. Gud ske lov for det.

Regeringen og socialdemokratiet har indgået et forlig, et forlig, der vel at mærke betyder, at regeringens oprindelige lovforslag er gennemhullet og forvansket til det ukendelige. Det er ikke bare en afbrudt anden be-

[Knud Lind]

handling, der har gjort en forvanskning mulig, men det er denne omklamring. Man har ladet sig omklamre af det socialdemokratiske parti.

Hvis man vedtager ændringsforslagene, kommer man i en lidt mærkelig situation, når man ser på det bagefter. På den ene side har vi de partier – dvs. SF, det radikale venstre, socialdemokratiet og VS – der ikke kan lide, at det er politiet, der behandler sagerne om udlændinge. Vi hørte fra fru Ebba Strange, at man havde i stabelvis af klager, uagtet man aldrig har fremført en eneste af dem som bevis her. Det er muligt, at man har et kontor hos SF for klagerne. Jeg har tidligere spurgt fru Alice Faber, om ikke jeg kunne få bare ét eksempel. Jeg har aldrig fået det, og jeg får det selvfølgelig heller aldrig.

De partier ønskede på grund af den dårlige sagsbehandling i tilsynet med udlændinge på grund af fremmedpolitiet altså sagerne over i indenrigsministeriet. Ja, fra socialdemokratiet gik man jo endnu længere. Hvad har de så fået? Ja, de har fået direktoratet for udlændinge henhørende under justitsministeren, hvor fremmedpolitiet formentlig kan rykke over lige så roligt og søge stillingerne. Men de har vel at mærke først fået det fra den 1. januar 1984, idet man jo lige skal have skaffet kontorerne og så have givet dem lidt civil godtgørelse i stedet for, så de kan rykke derover. Det beviser i sig selv, at det er glimmerværk, de partier kommer med. Det beviser også, at socialdemokratiets ændringsforslag sammen med regeringen er noget mismask. Selv om man skulle se det ud fra partiets egne synspunkter, er jeg sikker på, at man vil erkende, at det altså ikke var det, det skulle være. Det har i hvert fald intet at gøre med det indvandreroplæg, som socialdemokratiet kom med.

På den anden side har vi så regeringen, justitsministeren, som måtte forkaste den indstilling, der kom i betænkningen fra et klart flertal, og derefter fik gennemhullet sit fremsatte lovforslag, så det er nærmest ukendeligt. Alligevel hænger man ved taburetten og indgår forliget med socialdemokratiet. Vi skal lægge mærke til, at det er den samme justitsminister, som oplyser, at vi helst ikke skal have for mange indvandrere, det kunne give nogle racemæssige forviklinger. Vi har tidligere diskuteret det i forbindelse med de udtalelser, der har været i Jyllands-Posten.

Jeg kunne da godt tænke mig at spørge justitsministeren vedrørende det ændringsforslag, der foreligger om, at herboende indvandrere kan få deres forældre herop – forældre over 60 år, dvs. 4 styks til et ægtepar – om man har lavet nogen beregninger: hvad vil det betyde, vil det betyde 50.000 eller 100.000 flere ind?

For så vidt angår spørgsmålet om domstolene har vi fra fremskridtspartiet hele tiden tilkendegivet, at vi så, at det var en god udvej at gå over dér med al den kritik, der har været mod fremmedpolitiet m.v. Men så bliver det jo grelt, når de samme partier, socialdemokratiet, som har kørt en hetz imod fremmedpolitikens arbejde, falder ned på direktoratet for udlændinge under justitsministeriet.

Jeg skal i øvrigt sige, at vi ikke kan stemme for de ændringsforslag, der er stillet i dag.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

I forbindelse med omtalen af det radikale ændringsforslag om at overflytte arbejdet med forholdene for indvandrere til indenrigsministeriet brugte hr. Knud Lind udtrykket: »det forfærdelige fremmedpoliti«. Det kunne i sammenhængen opfattes som et citat af mig. Jeg gør i denne forbindelse opmærksom på, at sådan har jeg aldrig karakteriseret fremmedpolitiet, og at udtrykket »det forfærdelige fremmedpoliti« må stå helt for hr. Knud Linds egen regning.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Nu kan man jo udtrykke så meget indirekte, og jeg har adskillige gange været til møde med hr. Bernhard Baunsgaard, som nærmest har været foran i hetzen imod fremmedpolitiet, og jeg er vidende om, at hr. Bernhard Baunsgaard langt ud over, hvad man må skønne som anstændigt, har virket som sagsbehandler og rendt med op i tilsynet med udlændinge.

Anden næstformand (Mette Madsen):

Jeg synes, vi skulle holde debatten på et rimeligt niveau.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg takker formanden for de sidste ord. Jeg har aldrig optrådt sådan, som hr. Knud Lind nu forsøger at pådutte mig. Når jeg har foreslået en overflytning til indenrigsministeriet, når udlændingen har været her 1 år og derefter efter vor opfattelse bliver indvandrers, skyldes det den kendsgerning, at mange af disse indvandrere kommer fra lande, hvor politiet ikke som vores politi føler sig som borgernes vogter forstået på den måde, at man vil sikre enhver borger rimelige forhold. Jeg henviser i den forbindelse til det, jeg sagde om fremmedpolitiet under den foregående del af anden behandling af denne sag. Jeg har foreslået det overflyttet af hensyn til de følelser, indvandrerne har fra mange af de lande, hvor de kommer fra, men det er ikke, som jeg nu skal pådattes, ud fra et had til fremmedpolitiet. Det vil jeg skarpt tage afstand fra.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Hr. Bernhard Baunsgaards ændringsforslag går reelt ud på, at det første år er behandlingen under fremmedpolitiet. Det første år efter, at de er ankommet til Danmark – måske fra et land, hvor de har et meget dårligt forhold til politiet – går de altså direkte til det fremmedpoliti, som hr. Bernhard Baunsgaard nu nærmest siger er næsten godt. Derefter, når de har været behandlet dér i 1 år, kan de gå over i indenrigsministeriet og få deres sager behandlet dér af en person i civil. Hvis man skulle indrette systemet efter hr. Bernhard Baunsgaards mening, skulle disse sager egentlig først behandles i indenrigsministeriet, og derefter kunne de gå over til fremmedpolitiet efter 1 år.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Da den tidligere statsminister, hr. Anker Jørgensen, bad om afbrydelse af forhandlingerne under første del af denne andenbehandling af lovforslaget om, hvordan vi skal behandle folk, som ikke er danske statsborgere, var jeg glad for det, idet jeg gik ud fra, at der nu ville blive en bred og åben drøftelse med deltagelse fra såvel regeringen eller regeringspartierne som socialdemokratiet og

de øvrige partier, herunder de radikale, som var repræsenteret i udvalget eller havde suppleanter i udvalget. Det var min forudsætning for at hilse det velkommen. Men dette skete ikke. Socialdemokratiet søgte øjeblikkelig forhandling med regeringspartierne alene. På mange punkter nåedes der et acceptabelt resultat. Jeg kan kun sige, at på andre nåede man ikke et acceptabelt resultat. Jeg tror, resultatet af forliget ville være blevet bedre, hvis man havde inddraget en bred vifte af partier i disse forhandlinger.

At socialdemokratiet lod sig skræmme af det billede, som justitsministeren oprullede om, at man forgreb sig på grundloven, skal jeg kun beklage. Der er intet hold i det. Statsministeren havde klart i retsudvalget udtalt, at naturligvis kunne folketetinget bestemme, hvor en sag skulle ligge. At statsministeren så her og ved andre lejligheder har gjort opmærksom på, at man naturligvis kunne flytte det tilbage, karakteriserede jeg også meget klart. Den anden konservative statsminister i dette århundrede kan ikke begynde at pille ved parlamentarismen. Ét er, om folketingets flertal ønsker at træffe sådanne bestemmelser, noget ganske andet er, at når de er truffet, kan statsministeren ikke, hvis parlamentarismen skal bestå, gøre andet end at følge flertallet eller gå af.

Måtte jeg lige nævne nogle af de ting, som burde have været ordnet.

Der er først udvisning uden dom. Det er efter min opfattelse klart, at der ved denne nye lovgivning burde være truffet den beslutning, at intet menneske, der har boet her i Danmark og er accepteret af det danske samfund, bør kunne udvises uden dom. Jeg undertager her det allerførste år, sådan som mindretallet havde foreslået det i sit mindretalsforslag i betænkningen fra det udvalg, som danner baggrund for vore diskussioner. Jeg minder om, at dette udvalg blev nedsat i 1977, fordi vi dengang oplevede en udvisning af en udlænding, der havde boet her i en årække, og hvor anklagen var så skrøbelig, at man i hvert fald frafaldt tiltalen mod de hjælpere, som han påstodes at have haft blandt danskere. Denne situation er ikke med dette lovforslag ændret.

Jeg gør også opmærksom på, at man i modstrid med, hvad mindretallet i betænkningen har foreslået, skal kunne udvises uden dom, selv om man har boet her i 2 år

[Bernhard Baunsgaard]

og vi dermed efter radikal opfattelse er nået dertil, at indvandrerer forstår, hvad det vil sige at bo i Danmark, og at det danske samfund også har fået en fornemmelse af, hvordan han eller hun er. Hvad er det så, man kan udvise for? Det er noget så banalt som ulovlig næring. Når jeg så beder om at få en definition på, hvad ulovlig næring er, får jeg at vide, at det f. eks. er at sælge varer fra en bananvogn på Strøget. Dette er socialdemokratiet gået med til. Det burde aldrig have været godkendt.

Jeg gør opmærksom på, at der om disse ting er stillet ændringsforslag såvel af udvalgsberettigede partier som af partier, der ikke har faste medlemmer i udvalget. Jeg vil gerne gøre opmærksom på allerede nu, at jeg beder om, at man overtænker disse sager endnu en gang og stemmer for det ændringsforslag, som vi har stillet som nr. 20, og det ændringsforslag, som vi har stillet som nr. 16, og støtter de to ændringsforslag stillet af VS, som jeg på forhånd har sagt at jeg støtter. Det er ændringsforslag uden for betænkningen nr. 7 og nr. 5.

Det næste er spørgsmålet om den overflytning til et andet ministerium, som efter radikal opfattelse burde ske. Vi har foreslået, at dette skal ske, når udlændingen har været her i 1 år. Jeg skal gentage: udlændinge kommer ofte fra en kultur, der har andre adfærdsmønstre, end vi har. Nogle af disse adfærdsmønstre er tiltalende, og jeg ville ønske, at de kom til at præge Danmark i meget høj grad. Det gælder f. eks. forholdet mellem børn og forældre, hvor børnene i meget høj grad i mange af de fremmede kulturer føler et ganske andet ansvar over for deres forældre, end det er almindeligt i Danmark. Jeg siger ikke, at det ikke findes, men mange steder findes det ikke i samme grad som i disse fremmede kulturer.

Men der findes også adfærdsmønstre i disse andre kulturer, som jeg ikke kan acceptere, som jeg finder forkerte. Det gælder f. eks. betragtningen af forholdet kønnene imellem. Ofte kan man i andre kulturer finde den betragtning, at kvinden ikke bør have samme rettigheder som manden. Det kan jeg ikke acceptere.

Derfor er en tilvænningsstid meget rimelig, og det var derfor, vi sagde, at dette første år kan der ske ting og sager, som gør, at man administrativt må kunne handle hurtigt. Men

når dette første år er gået, har man haft tid til at vænne sig til hinanden, og så er det rimeligt, at forholdet flyttes over til indenrigsministeriet.

Måtte jeg ikke i den forbindelse nævne spørgsmålet om indvandrererådet. Jeg har haft lejlighed til at konstatere, at der desværre ikke, når vi skal have forligspartnerne med, er nogen mulighed for ændring. Men jeg vil gerne kommentere det, der er sagt af de tidligere ordførere. Jeg ønsker ikke at spilde tiden ved at trække dette spørgsmål om indvandrererådet tilbage til udvalget, når forligspartierne er bundet fast til hinanden. Derfor er der såmænd ingen grund til for hr. Bjørn Elmquist at takke mig. Jeg synes, at vi i fællesskab – jeg kender jo hr. Bjørn Elmquists humane indstilling – burde beklage, at forligspartierne er bundet så hårdt til hinanden, at man ikke kan drøfte disse forbedringer.

Hr. Hagen Hagensen sagde, at han vendte sig på sit partis vegne mod et indvandrererådet, for indvandrerne skal ikke have særrettigheder. Jeg mindes ikke, at der er noget parti, der vil give indvandrerer særrettigheder. Når jeg har foreslået, at der skulle oprettes et indvandrererådet, og når jeg har sagt, at jeg vil være parat til at støtte selv det dårligste af de forslag herom, der hidtil er nævnt, så er det, fordi disse indvandrerer ingen mulighed har andre steder for at give deres opfattelse til kende af, hvordan de behandles af det danske samfund. Danske borgere over 18 år har muligheden for at sige, hvordan de ønsker samfundet indrettet, ved de politiske valg til folketinget. Det har indvandrerne ikke. Det, jeg gerne ville sikre dem som en del af menneskerettighederne, var, at de dog et eller andet sted kunne udtale sig – og helst så afgørende som muligt – om deres egne forhold.

Endelig har jeg nogle bemærkninger om flygtningene. Det er naturligvis umuligt for mig at sige, hvad der skete i de dunkle nat-timer mellem socialdemokratiet og regeringen, da der skulle laves forlig, for vi andre var jo ikke indbudt. Men der skete, synes jeg, en glædelig forbedring i forhold til det, som både socialdemokratiet og regeringspartierne mødte op med før forhandlingerne. Det drejer sig om sammensætningen af flygtningerådet. Jeg kan naturligvis kun skønne, men mon jeg skønner galt, når jeg siger,

[Bernhard Baunsgaard]

at denne forbedring i sammensætningen af flygtningeævnene skyldes den tidligere formand for Dansk Flygtningeråd, fru Lise Østergaard. Jeg vil gerne her takke fru Lise Østergaard for, at det lykkedes for hende at trænge igennem med det.

En ting har fru Lise Østergaard ikke kunnet opnå. I det øjeblik der strømmer mange flygtninge til Danmark og vi derefter må konstatere, at de ville få det bedre, hvis nogle af dem blev flyttet over til andre lande, har jeg foreslået, at de selv skal være indforstået med, hvilket land de flytter til. Det har fru Lise Østergaard ikke kunnet få gennemført. Det beklager jeg. Jeg har stillet det som ændringsforslag.

(Kort bemærkning).

Wilhelm (VS):

Når jeg har bedt om en kort bemærkning inden mit eget ordførerindlæg, er det for at give hr. Bernhard Baunsgaard lejlighed til at svare med det samme på et ret centralt spørgsmål.

Jeg forstår, at de radikale har deres egen model for, hvad der skal overflyttes til indenrigsministeriet. Den er vi uenig i. Vi synes ikke, den er specielt konsistent. Men sådan er nu det, og vi vidste også godt, at sådan ville det gå ved anden behandling. Det er imidlertid for længst klart, at den radikale model i hvert fald ikke har nogen som helst chance. Jeg vil derfor gerne spørge hr. Bernhard Baunsgaard: hvad er bedst, at det hele ryger tilbage til justitsministeriet, eller at man har en opdeling, hvorefter turistsagerne ligger i justitsministeriet og alle øvrige udlændinge- og indvandrersager ligger i indenrigsministeriet? Hvilken er bedst af de to modeller, der sådan set er – ud over den radikale, som hr. Bernhard Baunsgaard naturligvis foretrækker?

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Vi har arbejdet meget med, hvornår indvandrerne ønsker om at slippe væk fra justitsministeriet kunne imødekommes. Vi synes, at man, så langt man overhovedet kan strække sig af hensyn til det danske samfund, bør imødekomme dette ønske.

Der foreligger to efter vor opfattelse usaglige forslag. Det ene er, at alt overflyttes til indenrigsministeriet. Det andet er, at alt forbliver i justitsministeriet. Det er det sidste, der kommer igennem. Jeg gentager, at jeg opfatter dem som usaglige. Vi er nået frem til – også ved drøftelser med indvandrere – at det rigtige er, at det sker 1 år efter, når vi har haft tid til at se hinanden an. Jeg har begrundet det. Af disse to usaglige afgørelser ville jeg have foretrukket, at det endte i indenrigsministeriet, men jeg kan ikke stemme for, at indenrigsministeriet skal overtage alt, fordi vores indvandrere og vi efter langvarige drøftelser på sagligt grundlag er nået frem til, at det skal ske, når de har været her 1 år.

Wilhelm (VS):

Jeg vil takke hr. Bernhard Baunsgaard for svaret. Det skal jeg vende tilbage til.

Først vil jeg komme med en enkelt stemmeforklaring. Det drejer sig om SFs ændringsforslag nr. 40, som går ud på, at det, man måske kunne kalde grundlovsforhøret, skal ske inden for 24 timer og ikke blot inden for 3 døgn. Når vi vil undlade at stemme for det forslag, er det ikke, fordi vi er spor uenige med SF om, at det ville være ønskeligt, om man kunne nå frem til de 24 timer, men vi tror faktisk ikke, at virkeligheden er til det. Vi finder, det er vigtigere, at der er en kvalificeret tolk til stede, og det er altså ikke praktisk muligt i dag. Vi finder, det vil være værre, hvis udlændingen ikke har kvalificeret tolkebistand og man derefter kan træffe en varetægtsbeslutning eller tilbageholdelsesbeslutning på mange uger. Derfor undlader vi at stemme til det ændringsforslag. Men jeg mener til gengæld, at alle andre, der ender med 3 døgn løsningen, også må påtage sig en forpligtelse til, at så skal der inden for de 3 døgn skaffes en kvalificeret tolk.

Om vore egne ændringsforslag vil jeg godt sige, at det glæder os, at nr. 8 er optaget af justitsministeren og flertallet. Det er det, der sikrer domstolsprøvelse i udvisningssager, hvor vi mener at have fundet et hul. Det viser blot, at der faktisk var huller i det, man nåede frem til ved betænkningsskrivningen for få dage siden.

Vi er også glade for, at der er kommet til slutning fra andre partier til vores ændrings-

[Wilhjelm]

forslag nr. 1 og nr. 5, der også påpeger huller. Det viser altså også, at arbejdet ikke var gjort færdigt, da man skrev betænkning for få dage siden. Vi mener, at der stadig ikke er nogen sikkerhed mod oversete huller – på grund af det hastværk, der har været. Det vil jeg også vende tilbage til.

I øvrigt skal jeg henvise til de bemærkninger, jeg gjorde i mandags, med kritik af det, der dengang så ud til at blive resultatet. Vores egne ændringsforslag og deres begrundelse, samt hvordan vi generelt vil stemme, har jeg redegjort for i mandags.

Jeg sagde under første del af anden behandling, at situationen var kaotisk. Der var nogle, der havde ondt af, at det blev sagt så tydeligt, men jeg synes nok, at det til fulde er blevet bekræftet af den overraskende udvikling, der har været siden.

For få år siden var daværende statsminister Anker Jørgensen i den situation gang på gang – til stor irritation for ham, og det kan jeg godt forstå – at han sad og forhandlede med folk i månedsvis, det var specielt hr. Brusvang og hr. Arne Melchior, og nåede frem til et eller andet, og så et knips med fingrene, så kom en vis hr. Erhard Jakobsen ind i billedet, og så var det hele bare væltet. Nu er det præcis det samme, vi har set med hr. Torben Lund og hr. Ole Espersen i hr. Arne Melchiors og hr. Brusvangs roller og med hr. Anker Jørgensen i hr. Erhard Jakobsens rolle.

Jeg skal ikke bebrejde justitsministeren, hvad han gjorde i mandags. Jeg mener sådan set, at det er advokatens opgave at bruge ethvert kneb for at forsvare selv den dårligste sag. Det klæder måske ikke altid en politiker og specielt ikke en minister, men o.k., en gammel erhvervs sygdom lægger man ikke sådan af sig, og for en advokat er det dog en god ting. Det var det, justitsministeren gjorde i mandags, da vi så en tredjerangs dilettantforestilling her på scenen, som man kunne have givet titlen »Statsmænd mødes«.

Ministerens argumentation og metode var så forudsigelig, at jeg tror, end ikke en skødeskriver af en provinskollega ville være faldet for den. Der var ikke ét argument, som ikke for længst har været endevendt og tilbagevist af socialdemokratiets forhandlere. Der var ikke én eneste ting, ikke ét argument, som ikke har været oppe i og er blevet tilbagevist af den socialdemokratiske folketings-

gruppe. Der var ikke ét tilbud til socialdemokraterne, som de ikke i forvejen havde flertal for, uden at de skulle give nogen modydelse.

Men med lidt smiger af typen »Lad os nu snakke sammen som statsmænd, hr. Jørgensen, ikke?« og en omgang indforstået selvhøjtidelighed, snak om statsforretningernes førelse og den slags hoppede hr. Anker Jørgensen, som bliver udlagt som oppositionens leder, Gud bedre det, lige i gyngen, tilsyneladende uden at kende ret meget til sagen. Det resultat, vi har set, er, at socialdemokratiet har solgt sig til justitsministeren for en pris, som er ca. en fjerdedel af, hvad justitsministeren for en uges tid siden tilbød for at købe de radikale. Det er faktisk det, der er kommet ud af det.

Vi har før kunnet observere det, jeg har kaldt hr. Anker Jørgensens kejsersyndrom, og jeg synes, det er det, der har spillet den socialdemokratiske gruppe et kedeligt puds nu igen. Dens egne forhandlere underkendt sådan lige med et fingerknips, dens folketingsgruppe fuldstændigt taget på sengen og tvunget til at gøre det modsatte af, hvad den på møde efter møde har besluttet at ville gøre! Det ville være slet og ret grinagtigt, hvis ikke det var, fordi den forbedring af indvandrernes retsstilling, som hele dette arbejde gennem 6 år har haft til formål, er blevet væsentlig dårligere, end hvad et betydeligt flertal her i folketinget egentlig ønsker.

Man kan nok spørge sig, om det virkelige er niveauet for lovgivningsarbejde her i landet – det, der er sket i denne sag. På de to helt afgørende punkter – nemlig: hvor stor en retsbeskyttelse og sikkerhed skal indvandrerne nyde efter at have været her i 7 år, hvor deres retsbeskyttelse kommer op på det maksimale, og hvem er det, der skal administrere indvandrerspørgsmålene? – har man simpelt hen fået væsentlig ringere resultater, end der var et bekvemt flertal for og et endnu mere udbredt ønske om her i folketinget.

Man siger fra socialdemokratiets side, at man ville være betænkelig ved at benytte et så snævert flertal ved selve afgørelsen i en sag som denne. Jeg synes, det er et dårligt argument. Hvorfor er man så bange for de snævre flertal? Hvornår har denne 4 pct.-regering nogen sinde taget samme hensyn: at den ikke ville påtvinge landet noget med meget snævre flertal? Men helt bortset fra det er det et forkert argument, for det snævre flertal

[Wihjelm]

er jo en fiktion, det snævre flertal er jo ikke reelt. Både når det drejer sig om indvandrenes retsstilling efter 7 år, og når det drejer sig om, hvem der skal administrere indvandrervlovgivningen, er flertallet jo meget, meget større, men har bare ikke fået lov til at komme til udtryk, idet regeringspartierne er pisket på plads. Vi ved, at indenrigsministeren – og formodentlig partiet venstre også – ønskede disse sager overført til indenrigsministeriet og formodentlig stadig væk gør det. Vi ved, at indenrigsministeren har svaret os, at hun godt kan forstå, at indvandrerne føler det urimeligt at gøre det til et justitsministerielt anliggende. Vi ved, at hr. Bjørn Elmquist og mange andre – så sent som i mandags fik jeg ham til at erklære det – stadig væk mener, at dette ikke er hans ideale krav med hensyn til indvandrenes retsstilling, han ville gerne gå langt videre. Han vedkendte sig den udtalelse, han er kommet med på adskillige offentlige møder: at han mener, at når man har været her så længe, at man automatisk ville have fået dansk statsborgerskab, skulle man også have haft fuldstændig sikring mod udvisning. Det er langt mere vidtgående krav end noget af det, der ellers var flertal for, hvis socialdemokratiet havde villet. Derfor er det ikke rigtigt, at man ville have gennemtvunget noget med en enkelt stemme. Det er en kunstig situation, som er skabt af, at justitsministeren naturligvis forlanger, at regeringspartierne bliver banket på plads bag hans holdning.

Det var ikke klart i betænkningen, kan socialdemokratiet undskylde sig med, og det er jo rigtigt, men det vidste vi alle sammen. Ved anden behandling var der kaos, og det skyldes den arbejdsmetode, som vi har kritiseret fra starten. Til gengæld vidste alle også, at vi ikke kunne få den afklaring, før de forskellige særinteresser havde lidt skibbrud ved anden behandling, og vi vidste alle sammen, at sagen skulle forhandles mellem anden og tredje behandling.

Jeg synes, dette er et resultat af nogle af de værste politiske attituder, man kender, når folk skal spille store politikere og forhandle til højre og venstre og tie stille med, hvad de egentlig vil til sidst. Det er både de radikale og socialdemokratiet, jeg taler om her. De har begge to foretrukket at prøve at lave forlig med justitsministeriet, medens vi andre overhovedet ikke kunne få at vide, hvor de

ville ende. Men de har været meget utilbøjelige til at tale med hinanden, til trods for at vi hele tiden har vidst, at den eneste ordentlige udlændingelovgivning, der kunne komme ud af det her, er den lovgivning, der kan laves af partierne fra de radikale og socialdemokratiet og så ud til venstre. Det har hele tiden været klart.

Jeg takker hr. Bernhard Baunsgaard for udtalelsen om, at han finder, at den meget store overførsel til indenrigsministeriet og den totale forbliven i justitsministeriet begge er usaglige, men han ville have foretrukket, sagde han, en overførsel til indenrigsministeriet. Han ville ikke kunne stemme for den, men han ville have foretrukket den. Det betyder, så vidt jeg kan se, at så var den bare blevet gennemført, præcis som socialdemokratiet foreslog det i betænkningen ved anden behandling. Vi ved, at socialdemokraterne har forpligtet sig til at overføre det til indenrigsministeriet, så snart de kan komme af sted med det i en egen regering. Er det så ikke tåbeligt, at det nu skal opbygges et par år i justitsministeriet og så alligevel flyttes over? Skulle man så ikke tænke sig om en gang til, så meget mere som vi ved, at det kun bliver nogle nye skilte på døren, og at justitsministeren vil opretholde en særafdeling af politiet, som skal tage sig af udlændingesager?

På baggrund af, at hr. Torben Lund har svaret på den måde, han gjorde, og at hr. Bernhard Baunsgaard har svaret på den måde, han gjorde, vil jeg bede om, at der bliver fornyet udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne her understrege, at jeg ikke har troet på, at det var muligt at nå et godt forlig med regeringspartierne. Jeg kender jo stemningen i regeringspartierne over for indvandrere og udlændinge.

Jeg har ikke ansøgt om at få en udbredt forhandling i gang med regeringspartierne. Jeg kan konstatere efter pressemeddelelser, at der flere gange har været forhandlinger – også før den sidste fase – mellem justitsministeren og socialdemokratiet. Jeg fik senere at vide, at disse var brudt sammen, og jeg sagde: ja men jeg vil da gerne tale om, hvorvidt

[Bernhard Baunsgaard]

vi kan finde frem til noget. Jeg har ikke på noget tidspunkt ønsket at gå væk fra det standpunkt, som vores indvandrerudvalg og jeg selv synes er sagligt: 1 år. Det har jeg ikke kunnet forhandle og ikke ønsket at forhandle på noget tidspunkt – og har ikke gjort det. Man kan sige, at det ikke er sagligt; vel, jeg synes, det er sagligt. Det er det standpunkt og dette alene, de radikale stemmer for.

Af to usaglige løsninger er det klart at jeg foretrækker den, hvor det meste ville komme over, men jeg skal også gentage, at det ikke på den ene eller den anden måde bliver med radikale stemmer, at denne usaglige løsning kommer igennem.

(Kort bemærkning).

Bjørn Elmquist (V):

Nogle ganske få kommentarer til det, hr. Wilhjelm just har sagt om min holdning til tingene. Jeg var inde på det også under den foregående del af andenbehandlingen. Jeg har et ideelt ønske om, at vi danske statsborgere kan få et lidt mere afslappet forhold til – måske ikke helt afslappet; jeg synes, det en gang imellem er lidt for afslappet – eller i hvert fald acceptere, at der blandt udlændinge findes kriminalitet. Én ting er at have dette som et ideelt krav. En anden ting er at få det udmøntet i praksis, og som jeg var parat til ved første del af andenbehandlingen, er jeg igen i dag, og i dag i endnu større omfang, parat til fuldt ud at forsvare de ændringsforslag, som regeringen har stillet, og som regeringspartierne har tiltrådt sammen med socialdemokratiet. Jeg synes, at vi her virkelig har nået fornuftige ordninger. Der er stadig væk en mulighed for at få de udlændinge ud af landet, som på den ene eller den anden måde i deres kriminelle adfærd har vist ikke at have nogen egentlig interesse i at være i landet.

Om problemet indenrigsministeriet/justitsministeriet sagde jeg ved første del af andenbehandlingen, at jeg ikke kunne forstå den hudløshed, visse kredse har over for at skulle have med politiet at gøre. Jeg synes, det er forkert. Jeg synes, at vi må have et ganske afslappet forhold til, om man skal have med politiet at gøre. Vi gør os selv, samfundet og politiet en meget dårlig tjeneste, hvis vi bliver ved med at anskue tingene ud fra den

betragtning. Vi må acceptere og arbejde for, at politiet er en ganske normal del af det demokratiske samfund.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Til hr. Wilhjelm, som siger, at vi kunne have nået væsentlig bedre resultater, hvis vi havde valgt en anden side at kigge efter i salen. Jeg ved ikke, hvad det er for nogle væsentlig bedre resultater, der kunne være opnået et flertal for. Jeg mener, vi har fået nogle meget klare og forhåbentlig varige forbedringer af udlændinges retsstilling her i landet. Det er det, vi har tilstræbt i det forlig eller den aftale, vi har indgået med regeringen, og jeg er for så vidt ganske tryk ved, at det ikke er med hr. Wilhjelm's stemme.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Socialdemokratiet kunne have opnået væsentlige forbedringer ved at ville forhandle med de radikale og andre i retsudvalget. Der var en bred vifte af partier, der var parate til at forhandle med socialdemokratiet. Jeg gentager: man kunne have forhindret, at et menneske, der bor her i landet, bliver udvist uden dom, når man accepterede det danske samfund. Hvis det ikke er en væsentlig forbedring, ved jeg ikke, hvad der skal til til en væsentlig forbedring.

Jeg gør i den forbindelse opmærksom på en fejlagtig opfattelse, som jeg har mødt mange gange. Vi kender adskillige eksempler på, at en indvandrer, der ønsker at blive dansk statsborger, og som det danske samfund gerne vil acceptere, ikke kan blive det, idet en forudsætning for dansk statsborgerskab er, at man ikke er statsborger i et andet land. Man har forgæves forsøgt at få fæstnet i internationale konventioner i 1960'erne, at individet skal have lov til at vælge, hvis der er et andet samfund, der vil optage ham. Man er ikke kommet igennem med det. De lande, der bl.a. nægter at løse vedkommende fra hans statsborgerskab, er lande som Argentina, der ikke vil gøre det under nogen omstændigheder. Vi ved, at det er et modbydeligt diktaturstyre. Det er et land som Tyrkiet. Man kan sige meget om Tyrkiet, men at påstå, at det vogter menneskerettighederne,

[Bernhard Baunsgaard]

har vist selv fremskridtspartiet ikke kunnet svinge sig op til herinde. Det er den slags vanskeligheder, der opstår. Derfor er det væsentligt, at vi får sikret, at disse folk, der lever her i landet, og som er accepteret af det danske samfund, ikke kan udvises uden dom. Det kunne socialdemokratiet have opnået meget bred tilslutning til.

(Kort bemærkning).

Wilhelm (VS):

Hvad var det for væsentlig bedre resultater, socialdemokratiet kunne have opnået, spørger hr. Torben Lund. Det skal jeg gerne præcisere. Men først vil jeg sige, at socialdemokratiet ved sit forlig med regeringen ikke har opnået én eneste ting, som det ikke i forvejen havde i hus med et andet flertal. Jeg vil slet ikke snakke om de enormt gode resultater, man kunne have opnået, hvis man ville have været med. Jeg ved godt, at socialdemokratiet desværre ikke ville være med til at sikre, at ingen kunne udvises uden dom, når de havde været her i 7 år. Hr. Bernhard Baunsgaards argument bruger jeg ikke, men jeg taler om socialdemokratiets egne ønsker. § 22 om, hvad man skal kunne udvises for, når man har været her i 2 år, kunne være blevet så snæver, at den ud over statens sikkerhed kun lød: »Efter vedholdende international narkokriminalitet, som havde ført til en dom på mindst 5 år.« Det var dér, vi var henne, da socialdemokratiet sprang. Nu har man i stedet i punkt 1 en udvidelse af udvisningsmulighederne, som man aldrig nogen sinde selv havde ønsket eller foreslået.

Om det andet punkt kan jeg ikke forstå hr. Bernhard Baunsgaard anderledes, når han siger, at han trods alt ville foretrække den socialdemokratiske model for overførslen til indenrigsministeriet, end at det hele nu igen ligger i justitsministeriet, men at han ikke ville kunne stemme for den. Jeg kan ikke forstå det anderledes, end at det ville være kommet igennem. Hr. Torben Lund kan selv tælle stemmer for at finde ud af det.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Jeg kan forstå på hr. Bernhard Baunsgaard, når hr. Bernhard Baunsgaard taler om, at vi kan få væsentlige forbedringer

igennem, at han ved væsentlige forbedringer forstår, at vi skulle tilslutte os nogle af det radikale venstres ændringsforslag. Det eksempel, hr. Bernhard Baunsgaard nævnte, var et meget dårligt eksempel på, at vi skulle kunne have fået væsentlige forbedringer igennem. Dette forslag og den aftale, vi har indgået med regeringen, svarer præcist til det ændringsforslag, vi oprindeligt stillede, nemlig vedrørende udvisning uden dom. Vi har ikke givet køb på ét eneste punkt i den retning. Og med hensyn til § 22 om udvisning efter 7 års ophold kan jeg sige til hr. Wilhelm, at vi er ganske trygge ved, at man kan udvise, når en person er idømt mere end 6 års fængsel. Vi føler ikke, at det er noget, der på nogen måde kan give anledning til utryghed blandt indvandrere. Nu siger hr. Wilhelm, at der ville være flertal for vores ændringsforslag til § 22. Det er i hvert fald ikke rigtigt. Hr. Bernhard Baunsgaard har under de talrige forhandlinger, vi har haft med ham, fastholdt, at han ikke kunne støtte vores ændringsforslag til § 22.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Måtte jeg gøre folketingset opmærksomt på, hvad der nu blev sagt her af hr. Torben Lund om udvisning uden dom, uanset hvor længe man har boet i Danmark som indvandrere. Her mener hr. Torben Lund fortsat, at det vil være rimeligt at behandle mennesker på en sådan måde, at de kunne udvides uden dom. Jeg troede, at socialdemokratiet blot havde overset, hvad det egentlig er, man stemmer for. Det må være den helt basale menneskerettighed, der gælder, for tænk på, hvad ombudsmanden gang på gang har sagt til os: at den værste straf, man kan give et menneske, som har ønsket at bo her i Danmark, og som er accepteret af det danske samfund, er udvisningen. Efter socialdemokratisk opfattelse skal det være tilstrækkeligt med menneskerettighed, at man kan udvises uden dom! Jeg må skarpt tage afstand fra noget sådant. Dette kan ikke være den socialdemokratiske folketingsgruppes opfattelse.

(Kort bemærkning).

Wilhelm (VS):

[Wilhelm]

Jeg vil ikke argumentere om de forbedringer, som vi godt ved socialdemokratiet ikke ville gå ind for. Jeg er enig med hr. Bernhard Baunsgaard i, at det er meget beklageligt, at socialdemokratiet fortsat vil kunne udvise uden dom, men det ved vi, og derfor var det ikke den slags argumenter, jeg brugte; men for det første har socialdemokratiet nu foretaget en udvidelse af udvisningsgrundene i § 22, som overhovedet ikke var nødvendig, hvor man tværtimod kunne have nået enighed om en stramning, og for det andet også med hensyn til slutresultatet med indenrigsministeriet.

Hr. Torben Lund siger rigtigt, at forhandlingerne med de radikale ikke havde afklaret det punkt. Nej, men det vidste vi alle sammen. Vi vidste det, og vi havde faktisk allerede aftalt, at der skulle snakkes igen mellem anden og tredje behandling. Selvfølgelig med den miljøskaide, man har, med den dér legen blindbuk, man bruger, når man har været herinde i mange år, så vil man ikke bekende kulør, før det hele er stemt ned i en omgang, men jeg kan stadig væk ikke forstå det anderledes. Når de radikale siger, at af de to dårlige løsninger, justitsministeriet totalt eller indenrigsministeriet totalt – bortset fra turist-sager – ville de foretrække indenrigsministeriet, men de ville bare ikke kunne stemme for det, så må hr. Torben Lund også kunne lægge stemmer sammen og se, at vi havde fået det vedtaget.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Jeg skal love, det bliver den sidste korte bemærkning.

Når hr. Bernhard Baunsgaard udtrykker stor forargelse over, at også folk, der har været her i syv år, kan udvises uden dom, må hr. Bernhard Baunsgaard tænke på statens sikkerhed. Jeg skal huske meget forkert, hvis ikke hr. Bernhard Baunsgaards forslag om, at man ikke skal kunne udvises på grund af statens sikkerhed uden dom, først er kommet med i tilføjelsen til betænkningen. Det har i hvert fald været hr. Bernhard Baunsgaards opfattelse lige til for to dage siden, måske til i går, at man skulle kunne udvise uden dom, hvis det drejer sig om udvisning på grund af statens sikkerhed. Jeg kan altså ikke deltage i hr. Bernhard Baunsgaards store forargelse.

Derudover vil jeg godt sige vedrørende hr. Bernhard Baunsgaards tilslutning eventuelt til vores forslag om overflytningen til indenrigsministeriet, at vi har ført talrige forhandlinger med hr. Bernhard Baunsgaard, og vi har også drøftet den administrative myndighed. Jeg har egentlig forstået det sådan, og det tror jeg at de, der har deltaget i forhandlingen, kan bekræfte, at det er hr. Bernhard Baunsgaards opfattelse, at sagerne burde henligge hos tilsynet med udlændinge, altså ikke hos en civil myndighed, i det første år. Her mener jeg, at vi med den aftale, vi har indgået med regeringen, er nået meget, meget vidt, nemlig at de almindelige familiesammenføringssager, flygtningesagerne, kommer til at henligge hos en civil instans fra starten. Det var ikke det, hr. Bernhard Baunsgaard foreslog. Efter hans forslag skulle det have ligget hos politiet, hos tilsynet med udlændinge.

Anden næstformand (Mette Madsen):

Vi skal hilse på en gæst.

Folketinget har i dag besøg af Republikken Irlands præsident, Patrick J. Hillery. På folketingets vegne byder jeg præsidenten hjertelig velkommen i folketinget, idet jeg udtrykker ønsket om, at præsidentens besøg må blive vellykket og bidrage til at videreudvikle de gode relationer mellem Danmark og Irland.

(Medlemmerne påhørte stående anden næstformands velkomstord).

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det har altid været en forudsætning for radikal deltagelse i dette lovforslag, og det er fremgået af forhandlingerne, at en udvisning skulle ske efter dom. Det har jeg sagt siden 1977. Man kan bebrejde mig, at jeg ikke har taget det op tidligere. Det må man så gøre. Jeg ville have betalt meget for at få dette lovfæstet. Dette er en basal menneskeret.

Jeg skal ikke sige, hvordan vi kunne være endt under en anden situation. Det er fuldstændig håbløst at komme tilbage til det, man i sin tid havde foreslået: et civilt organ det første år under justitsministeriet, derefter indenrigsministeriet. Jeg ved virkelig ikke,

[Bernhard Baunsgaard]

hvordan det kunne være, men socialdemokratiet har jo aldrig ønsket at komme i ordentlige forhandlinger. Socialdemokratiet har bundet sig. Man søgte til justitsministeren med det samme, hvis Jyllands-Posten da har skrevet rigtigt.

Anden næstformand (Mette Madsen):

Jeg beder om, at vi snart kan vende tilbage til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

For så vidt angår denne udlændingelov og de ændringsforslag, der er stillet, har det været galt, som jeg har nævnt tidligere, at det startede med en kolossal overbudspolitik, især fra radikale, SF og socialdemokratiet. På et tidspunkt blev det radikale venstre kørt ud på et sidespor. Jeg tror, men det er kun et gæt, at det formentlig var spørgsmålet vedrørende første og anden klasse, et år hos fremmedpolitiet og derefter i indenrigsministeriet. Men jeg ville gerne have hr. Torben Lund til at fortælle os lidt om socialdemokratiets politik, som fundamentalt er blevet ændret ved dette forlig, der er indgået. Når jeg siger fundamentalt, skyldes det, at man hele tiden havde ønsket at få sagerne over i indenrigsministeriet, hvorefter man så kører tilbage til justitsministeriet. I øvrigt kunne jeg godt tænke mig at spørge justitsministeren om, hvem der skal lede dette direktorat for udlændinge. Er det f. eks. en jurist fra politiet, for det skal jo stadig væk være under justitsministerens regie, forstår jeg.

Inge Krogh (KrF):

Jeg hilser med tilfredshed, at der er kommet et forlig i stand om dette meget vigtige lovforslag. Jeg mener, at denne lovgivning har givet betydelig mere tryghed for vore udlændinge. En væsentlig ændring og forbedring er det, at civile sager vedrørende udlændinge skal behandles af et nyoprettet direktorat, og at selvfølgelig de sædvanlige retlige sager som for alle andre borgere skal behandles af politi og domstole.

Der er blevet betydelig større sikkerhed imod udvisning af udlændinge, der har begået kriminalitet, og der er nu mulighed for at efterprøve en udvisning ved dom to gange. Mulighederne for familiesammenføringer af

børn og forældre, men også for andre slægtninge, hvis forholdene i det hele taget taler for det, er blevet udvidet og lovfæstet. Det er meget vigtigt, at de administrative bestemmelser, eventuelt administrative afvisninger, kan prøves for domstolene. Alt i alt må man sige, at det er en meget stor forbedring for vore udlændinge.

Lise Østergaard (S):

Efter disse mange småbitre bemærkninger om utilfredshed med denne udformning af loven vil jeg gerne udtrykke glæde over den forståelse, der har været vist af regeringen i en række forhold, der særligt vedrører flygtninges situation her i landet. Der er tale om klare og tiltrængte forbedringer i flygtningenes vilkår, og jeg er helt enig med hr. Bjørn Elmquist i, at det er et godt træk i retning af, at der kommer større overensstemmelse imellem de holdninger, Danmark giver udtryk for i internationale sammenhænge i vores menneskerettighedspolitik, og den administration, vi nu skal til at føre her i landet.

Overflytningen til en civil instans har været det gennemgående debateme. Jeg mener, at overflytningen til en instans i justitsministeriet er et første skridt på vejen og derved vigtigt. Det er vigtigt og positivt, at der nu sker en sidestilling mellem flygtninge med a- og b-status, fordi der er glidende overgange imellem de to grupper, så den hidtidige adskillelse har medført uretfærdigheder, der kan undgås i fremtiden. Det er meget vigtigt, at der nu sker en præcisering af, hvad vi skal forstå ved første asylland og dets forpligtelser, og for mig at se kan Danmark komme til at være et foregangsland i denne henseende, idet der for mig ikke er nogen tvivl om, at en sådan præcisering vil blive resultatet af de internationale forhandlinger, der foregår for øjeblikket. Her er det tilfredsstillende, at vi for en gangs skyld er et skridt foran og ikke et skridt bag efter udviklingen.

Det er også tilfredsstillende, at der nu sker en sikring af, at flygtninge med konventionsstatus ikke under nogen omstændigheder kan tilbagesendes til det land, hvor de kan frygte fortsat forfølgelse. Det er glædeligt, at der sker en sikring af den udlænding, som søger asyl som flygtning, i retning af, at han ikke længere kan afvises ved grænsen, uden at hans ansøgning har været forelagt det nye

[Lise Østergaard]

direktorat, og at flygtningen skal gøres opmærksom på eksistensen af Dansk Flygtningehjælp og hans ret til at søge bistand her.

Sammensætningen af det nye indvandreråd er afbalanceret og hensigtsmæssig, og jeg finder det navnlig væsentligt, at der bliver en god repræsentation af lægfolk, udpeget af Dansk Flygtningerråd. Det er i særlig grad vigtigt, fordi der her er tale om sager med meget væsentlige medmenneskelige aspekter, og det er vigtigt, at den slags sager ikke kun bliver afgjort af teknisk ekspertise.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Den debat, der har været i den sidste halvanden time om, hvorvidt man kunne have opnået mere eller mindre ved yderligere forhandlinger, ønsker jeg ikke at deltage i. Jeg synes heller ikke, jeg behøver det, for jeg har bemærket, at ingen har sagt, at regeringen eller jeg kunne have opnået mere ved forhandlinger. Når det er tilfældet, er det rimeligt og rigtigt, på samme måde som fru Lise Østergaard lige har sagt det, at sige, at man glæder sig over det resultat, der er freikommet.

Det gør jeg også, ikke mindst på flygtningeområdet, som fru Lise Østergaard omtalte. Jeg tror, det er særdeles afgørende, at Danmark viser sin interesse for at modtage og beskytte dem, der ikke har værdige menneskelige muligheder for at leve i de lande, de er flygtet fra. Så sent som i dagens aviser kan man læse, hvordan polakker, som har fundet, at de for tiden lever i et land, hvor de ikke kan acceptere styret, er taget hertil og søger asyl. Sådan må det være, at Danmark i disse situationer kan give mennesker, som bliver behandlet på en måde, vi finder uacceptabel, et ly her i landet. Derfor er jeg glad og taknemmelig også for de ændringer, der er kommet, ikke mindst på flygtningeområdet.

Så er det naturligt for mig at sige tak til fru Ebba Strange, ikke så forfærdelig meget på grund af synspunkterne, som fru Ebba Strange fremfører i forbindelse med denne sag, og hvor vi også kommer til at stemme forskelligt, har jeg forstået, men fordi jeg lægger megen vægt på, at der er et rigtigt, rimeligt, fornuftigt og godt samarbejde mellem formændene for folketingsudvalgene og udvalgene som helhed selvfølgelig og med de

ministre, der har med opgaverne at gøre. Jeg synes navnlig, at der er grund til at fremhæve det, når det kan nævnes i forbindelse med sager, hvor vi ser meget forskelligt på tingene, og det gør SF og regeringen jo. Alligevel er det lykkedes at få et samarbejde, så vi i dag har færdiggørelse af en meget, meget vanskelig lovgivning. Jeg synes, vi kan glæde os over, at udvalgets formand, fru Ebba Strange, har ledet arbejdet på en sådan måde, at vi er i stand til at få gennemført denne lovgivning nu.

Ved anden behandling havde jeg lejlighed til at fremhæve det arbejde, der var gjort af hr. Hagen Hagensen, hr. Bjørn Elmquist, fru Birgith Mogensen og fru Inge Krogh fra regeringspartierne. Jeg nævnte ved den lejlighed ordføreren for fremskridtspartiet, hr. Lawaetz, på samme måde, fordi de op til denne andenbehandling havde fastholdt en klar linje vedrørende nødvendigheden af at opretholde et indvandrerstop og samtidig søge frem til en ordening, hvor retsbeskyttelsen kunne være bedst mulig. Det er mit indtryk, at de 5 partier også er i den situation, hvor de kan glæde sig over det indbyrdes samarbejde, vi har haft, og over, at vi har opretholdt indvandrerstopet.

Hr. Knud Lind havde en bemærkning på et enkelt punkt vedrørende familiesammenføring. Den bestemmelse, der nu kommer ind i loven, er i det væsentlige den bestemmelse, hvorefter vi har administreret hidtil. Der er altså ikke lagt op til nogen undergravning af det indvandrerstop, vi har, og slet ikke til at give plads for det antal, som hr. Knud Lind nævnte. Jeg mener, vi har fastholdt den linje, der har været angivet. Men afgørende er det selvfølgelig, at den appel, vi kom med til socialdemokratiet, ikke var forgæves. Der har været, synes jeg, et særdeles behageligt samarbejde med hr. Torben Lund, der har vist megen kyndighed i forbindelse med hele denne sagsbehandling. Men især vil jeg selvfølgelig takke hr. Anker Jørgensen, fordi det har været muligt at appellere til lederen af det største oppositionsparti om, at vi fik denne sag på plads. Det har vi fået. Jeg synes, hr. Hagen Hagensen har ret i, at når man har gjort et forlig færdig, er der ingen grund til at fremhæve, om den ene eller den anden har fået medhold. De enkle kendsgerninger er, at ved dette forlig er 37 ændringsforslag forsvundet. Vi har fået en ordening, således at

[Justitsministeren]

socialdemokratiet tiltræder de ændringsforslag, jeg havde stillet ved andenbehandlingen med nogle ændringer, og de fire regeringspartier og socialdemokratiet har samarbejdet om en række ændringsforslag, som jeg har tiltrådt. Det er kendsgerningerne, og så har vi altså fået en lovgivning, der på flygtningeområdet bevirker de forbedringer, som fru Lise Østergaard omtalte, og hvor jeg helt kan slutte mig til, hvad der blev sagt. Vi har på familiesammenføringsområdet fået indført retskrav for opholdstilladelse, i stedet for at det tidligere var noget mere ubestemt. På udvisningsområdet er der indført regler om domstolsprøvelse, og vi har på andre områder også med hensyn til domstolsadgang fået forbedret denne lovgivning.

Jeg blev spurgt om to ting, som jeg skal svare på. Den ene er, hvordan jeg vil stille mig til de tanker, der har været fremme om at have et kontaktudvalg eller føre nogle mere indgående drøftelser med repræsentanter for udlændinge her i landet. Dertil vil jeg gerne sige, at det vil jeg se meget positivt på. Jeg synes, det er naturligt for det nye direktorat gennem forudgående samtaler med indvandrerorganisationerne at finde frem til en form, og jeg ser gerne, at der kan blive tale om et udvalg, således at direktoratet i forbindelse med repræsentanter for indvandrerorganisationerne også kan have regelmæssige drøftelser, hvor de kan tale om principperne.

Det andet spørgsmål, der er stillet, det var vist hr. Bjørn Elmquist og fru Ebba Strange, der var inde på det, var, om jeg i udvalget ville redegøre nærmere for det nye direktorats oprettelse og virksomhed. Dertil vil jeg gerne sige, at det vil jeg gerne, og jeg er glad for, at der bliver dette halve år, hvor man får mulighed for at forberede sagen, gennemdrøfte den og tilrettelægge den på den rigtige og mest tilfredsstillende måde.

Med disse bemærkninger vil jeg sige tak til det flertal, der tilslutter sig de ændringsforslag, som også jeg har givet tilslutning til, og sige tak for det udvalgsarbejde, der er udført.

Wilhelm (VS):

Jeg har bedt om fornyet udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling, og det bliver bestemt ikke noget, der hindrer tingets sommerferie eller noget som helst.

Det kan klares meget hurtigt i løbet af eftermiddagen.

Jeg vil gerne lige begrunde det. Det ligger nu fuldstændig klart, at den civile del af TMU, man i forvejen har, skal have nogle andre skilte på døren og kaldes et direktorat, men at der lige så klart stadig væk vil være en specialafdeling af politiet, som tager sig af udlændingesager. Det er, hvad denne løsning går ud på. Det synes jeg man skal være klar over. Der er ingen reel ændring i det. Justitsministeren ville nok også opretholde en sådan specialafdeling, hvis det lå i indenrigsministeriet. Men der er dog immervæk en forskel på at tage telefonen inden for sit eget ministerium og at skulle gå over og søge bistand i et andet ministerium. Det er den ene ting. Den anden ting er, at jeg synes, den radikale ordførers erklæring i dag – om, at han finder begge disse muligheder usaglige og dårlige, og at de radikale trods alt ville foretrække overførslen til indenrigsministeriet, men ikke kan stemme for den – betyder, at den kan vedtages. Jeg kan ikke forstå det anderledes. Det tredje er, at det er fuldstændig grotesk, når socialdemokratiet erklærer, at det ved først givne lejlighed alligevel vil flytte det til indenrigsministeriet, at vi så skal have den mellem løsning, nu hvor udlændingeloven bliver væsentligt ændret – og jeg erkender: væsentligt forbedret – i en forhåbentlig kort periode, hvor det skal ligge i justitsministeriet. Af disse grunde vil jeg gerne have, at man i hvert fald får lejlighed til at drøfte mulighederne for at klare det problem nu, så vi ikke får denne besynderlige mellemfase.

Jeg har et par opklarende spørgsmål til justitsministeren. Han kom ikke ind på det ene, som jeg allerede rejste i ordførertalen. Jeg går ud fra, at vi alle sammen egentlig havde ønsket, at udlændinge har krav på det, man kunne kalde et grundlovsforhør, hvis de bliver frihedsberøvet, inden for de 24 timer. Det, der motiverer os til at sige 3 døgn, er, at vi ellers ikke finder det praktisk muligt at finde kvalificerede tolke. Til gengæld mener jeg, når man giver de 3 døgn, at der også må ligge en forpligtelse til at skaffe kvalificerede tolke. Det vil jeg gerne have ministerens kommentar til.

Det andet drejer sig om noget betydelig mere vidtgående, som jeg beklager ikke er rejst før. Jeg har hele tiden sagt, at der har

[Wilhelm]

været for dårlig tid til dette arbejde, og at vi ikke burde have gjort det på denne måde. Jeg beklager, at jeg først selv studsede over det meget sent i aftes, da jeg gennemgik dette tillæg til udvalgsbetænkningen, men hvad er egentlig kriteriet for at opnå de rettigheder, som man efter §§ 22, 23 og 24 har efter henholdsvis 7 år, 4 år og 1 år? Man kan forstå det på to måder, og jeg vil gerne have ministerens udlægning, for det giver en meget stor forskel. Der står, at man skal have opholdstilladelse med henblik på varigt ophold. Jeg tror, vi alle sammen har forstået det sådan, at man havde været her lovligt i 7 år med opholdstilladelse. Betyder det, hr. justitsminister og for den sags skyld den socialdemokratiske ordfører, at man på det tidspunkt skal have en opholdstilladelse, der gælder for varigt ophold, og man i øvrigt har været her i 7 år, eller betyder det, at man i 7 år skal have haft opholdstilladelse med henblik på varigt ophold? Med andre ord: betyder det, at de midlertidige opholdstilladelser, som godt kan strække sig f.eks. helt op til 5 år, kan øge det samlede krav til 12 år, før man kommer ind under § 22? Er det sådan, det skal forstås?

Jeg beklager, at dette spørgsmål ikke er afklaret før. Jeg har sonderet det i krogene og kan høre, at der er ingen, der rigtig er klar over det. Jeg synes, det endnu en gang viser, at dette i virkeligheden er jasket igennem på en måde, så det selv på de helt afgørende områder, nemlig: hvornår optræder trappevis denne sikring af retsstillingen for de forskellige udlændinge- og indvandrer-kategorier, ikke er stjerneklart. Jeg vil sætte pris på, om justitsministeren klart kan svare på, om det er nok, at man har været her i 7 år og på det pågældende tidspunkt, hvor sagen kommer op, har en opholdstilladelse med henblik på varigt ophold. Eller skal man i 7 år have haft en opholdstilladelse med henblik på varigt ophold? Tæller de første mulige 5 år med midlertidige opholdstilladelser slet ikke med i disse rammer, der står i § 26? Hvis ikke ministeren kan svare på det, vil det i hvert fald også være et overordentlig væsentligt spørgsmål at få endeligt afklaret ved den kortvarige fornyede udvalgsbehandling, jeg har bedt om.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Vedrørende de sidste spørgsmål vil jeg gerne sige, at det må være en konkret domstolsafgørelse. Der er ikke noget, der forhindrer, at domstolene tager hensyn til et midlertidigt ophold, men det er altså ikke på forhånd fastlagt, at man skal kunne medregne en midlertidig opholdsperiode, men domstolene har ret til at medtage dette i forbindelse med beregningen af 7 års bestemmelsen.

Det andet spørgsmål, der blev rejst, var ønsket om at få kvalificerede tolke. Det ønske deler jeg selvfølgelig, men må sige, at det kan være vanskeligt at opfylde i alle tilfælde. Der kommer mange hertil, der taler meget forskellige dialekter. Når man tænker på, hvor mange forskellige kinesiske dialekter der har været i forbindelse med retssager, hvor udlændinge har været inddraget, tror jeg, hr. Wilhelm vil kunne forstå, at det undertiden kan knibe med at få de rigtige tolke frem, men man bør selvfølgelig gøre, hvad man kan for det.

Så har jeg én bemærkning vedrørende administrationen af denne lov og det forlig, der er indgået. Hr. Wilhelm har nogle gange nævnt, at dette direktorat i justitsministeriet skulle være en mellemløsning, noget midlertidigt. Jeg kan forsikre hr. Wilhelm om, at dette direktorat vil blive indrettet med henblik på en permanent ordning, og det er det, forliget går ud på. Hvad andre vil sige efter et valg her i landet, må de om. Regeringens opfattelse er ganske klart den, at loven fortsat skal leve i justitsministeriet, administreres af et direktorat oprettet i justitsministeriet. Det skal være en permanent ordning, som der ikke skal ske nogen ændring i.

(Kort bemærkning).

Wilhelm (VS):

Vi har hørt socialdemokratiet forpligtede sig til, så snart de har mulighed for det, at flytte det over til indenrigsministeriet. Det var kun det, jeg konstaterede, og jeg synes, det er dårligt, at man så starter hele denne nye og væsentligt ændrede lovgivning i et andet ministerium.

Vedrørende spørgsmålet om tidsrammerne takker jeg for opklaringen, men er i øvrigt meget utryk ved indholdet i besvarelsen. Jeg tror, vi alle sammen stort set har opfattet det sådan, at når man havde været her i de perioder, der står i §§ 22, 23 og 24, og på det

[Wilhelm]

tidspunkt, hvor problemet dukker op, har en opholdstilladelse med henblik på varigt ophold, var man dækket. Nu viser det sig altså, at for folk, der starter med midlertidig opholdstilladelse, kan kravet meget vel blive 12 år, før de opnår den retsbeskyttelse. Hele loven står og falder med de tre paragraffer om retsbeskyttelsen, og i hvilken takt man opnår den. Jeg vil derfor gerne spørge den socialdemokratiske ordfører, om socialdemokratiet er enig i den fortolkning, eller om vi skal søge at få det præciseret. Er det virkelig rigtigt, at socialdemokratiet mener, hvis man er startet med midlertidige opholdstilladelser, at de ikke tæller med? Så er der ikke noget retskrav, så er man ikke omfattet af §§ 22, 23 og 24 medregnet de midlertidige opholdstilladelser, men kan komme op på krav helt op til 12 år eller mere, før man bliver omfattet af de retsbeskyttelsesbestemmelser, der er i § 22.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Det var et spørgsmål, som jeg tidligere har stillet til justitsministeren vedrørende ledelsesformen i direktoratet. Jeg fik ikke svar på det, men det kan være, det er smuttet for ministeren. Derudover må man jo give hr. Wilhelm ret. Det reelle er, at der i dag er et flertal for, at sagerne rettelig burde behandles i indenrigsministeriet. Der er socialdemokratiet, som tydeligt siden 1981 har tilkendegivet, at de ønskede at få sagerne behandlet i indenrigsministeriet, der er det radikale venstre, der er SF, og der er VS. Der er altså et klart flertal for det, og alligevel ønsker man ikke, og det skyldes, at socialdemokratiet er sprunget fra sit løfte, at få sagerne derover.

Når man ved, at socialdemokratiet, samtidig med at det ikke nu ønsker at overføre sagerne til indenrigsministeriet, klart tilkendegiver, at så snart de får regeringsmagten, ønsker de at føre dem over i indenrigsministeriet, vil jeg godt spørge justitsministeren, hvordan det ligger for så vidt angår direktoratet. Kan det overføres direkte til indenrigsministeriet som et æskesystem? Ministeren tilkendegav, at i denne regeringsperiode var det en fast foranstaltning, men der er skabt usikkerhed om dette direktorat, og man får det indtryk ved udtalelser og pressemeddelelser fra socialdemokratiet, at man muligvis

ønsker at overføre direktoratet helt til indenrigsministeriet.

(Kort bemærkning).

Torben Lund (S):

Med hensyn til justitsministerens afsluttende bemærkninger om den permanente ordning vil jeg gerne sige, at vi har indgået en aftale om, hvordan udlændingelovens § 45 skal se ud, men jeg tror også, at justitsministeren vil give mig ret i, at lige så vel som vi respekterer den nuværende regerings dispositionsret med hensyn til forretningernes fordeling, vil en eventuel fremtidig opposition, som den nuværende justitsminister måtte sidde i, vel også respektere, at en fremtidig socialdemokratisk regering kunne tænkes at fordele forretningerne anderledes.

Må jeg med hensyn til det sidste spørgsmål, som hr. Wilhelm rejste, fortolkningen af § 22, stk. 1, 7 års grænsen, sige, at hvis man starter med at få en midlertidig opholdstilladelse og denne midlertidige opholdstilladelse senere udvikler sig til en permanent opholdstilladelse, er det vores opfattelse, at den midlertidige periode, man har haft, eller den periode, hvor man har haft en midlertidig opholdstilladelse, bør medregnes i 7 års fristen. Skulle der være problemer med hensyn til lovens formulering på det punkt, får vi rig lejlighed til at afprøve det i eftermiddag.

(Kort bemærkning).

Wilhelm (VS):

Jeg takker hr. Torben Lund for hans udlægning. Den er stik i modstrid med, hvad justitsministeren sagde. Jeg håber, vi får det afklaret den rigtige vej, men det viser, hvad det er for et hastværk, det viser, at dette ikke er ordentligt gennemarbejdet. Det er de centrale paragraffer, som bestemmer, i hvilken takt udlændinge her i landet skal opnå de forskellige grader af retsbeskyttelse, som regeringspartierne og socialdemokratiet er fuldstændig uenige om.

Jeg beklager, at det først er rejst så sent, men som sagt, vi har hele tiden vidst, og vi har som det eneste parti kritiseret, at det skulle jages igennem inden sommerferien. Her har vi det helt centrale punkt om, i hvilken takt indvandrerne opnår disse rettigheder.

[Wilhelm]

der, og så viser det sig, at der kan være fortolkningstvivil om 5 år på disse punkter. Jeg håber, at det ender med en afklaring, der går på hr. Torben Lunds fortolkning, men det er i hvert fald det stik modsatte af, hvad justitsministeren sagde for et øjeblik siden.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Til hr. Knud Lind vil jeg blot sige, at disse bemærkninger om, hvem der skal lede det nye direktorat, har jeg med hensigt ikke svaret på, for jeg synes, vi skal have mulighed for at overveje det, og når jeg har lovet at vende tilbage til udvalget, synes jeg også, det må være tilstrækkeligt.

Så vil jeg gerne sige til hr. Torben Lund, at selvfølgelig respekterer jeg, hvis en socialdemokratisk regering vil bestemme forretningsordningen anderledes end den nuværende regering, og det har jeg altid gjort. I dette konkrete tilfælde vil jeg sige, at jeg kan ikke rigtig se, man kan flytte – det er også et svar til hr. Knud Lind – et direktorat fra det ene ministerium til det andet uden at lave hele loven om, men det er ikke min hovedpine at spekulere på det. Det, jeg har sagt, er, at vi har indgået et forlig, hvorefter denne lovgivning fortsat skal være under justitsministeriet og administreres derfra, og derfor bliver der fra min side indrettet et direktorat, der permanent skal tage sig af den opgave.

Så ved jeg egentlig ikke, hvorfor vi skal diskutere disse ting om, hvis der kommer en anden regering, hvordan det så skal flyttes. Det er den hypotetiske situation, man taler om, at vi fik en socialdemokratisk regering her i landet. Vi ved jo ikke, om vi nogen sinde får sådan én, så hvorfor skal vi så drøfte det?

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§§ 1 og 2, ændringsforslag nr. 1, § 3, således ændret, § 4, ændringsforslag nr. 2, § 5, således ændret, § 6, ændringsforslag nr. 3 om en ny affattelse af § 7, § 7 i den nye affattelse, ændringsforslag nr. 4 om en ny affattelse af § 8 og § 8 i den nye affattelse vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5 om en ny affattelse af § 9

forkastedes, idet 35 stemte for, 141 imod.

Ændringsforslag nr. 6 om en ny affattelse af § 9, § 9 i den nye affattelse og § 10 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1 uden for tilføjelsen til betænkningen af Wilhelm (VS) og Steen Folke (VS)

forkastedes, idet 26 stemte for, 150 imod.

Ændringsforslag nr. 7 og § 11, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 8 om en ny affattelse af § 12

forkastedes, idet 35 stemte for, 141 imod.

§§ 12–16 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 9–11, ændringsforslag nr. 12 og § 17, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 14 vedtoges uden afstemning.

§ 18, således ændret, vedtoges med 150 stemmer mod 26.

Ændringsforslag nr. 13 om, at § 18 udgår, var dermed forkastet.

Ændringsforslag nr. 15 forkastedes, idet 26 stemte for, 150 imod.

Ændringsforslag nr. 16 forkastedes, idet 35 stemte for, 141 imod.

Ændringsforslag nr. 17 og § 19, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 18 om en ny affattelse af § 20 forkastedes, idet 35 stemte for, 139 imod.

§§ 20 og 21 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 19 om en ny affattelse af § 22
forkastedes, idet 27 stemte for, 149 imod.

Ændringsforslag nr. 20 om en ny affattelse af § 22
forkastedes, idet 30 stemte for, 141 imod; 5 stemte hverken for eller imod.

Underændringsforslag nr. 2 uden for tilfø-
jelsen til betænkningen af Wilhjem (VS) og
Steen Folke (VS)
forkastedes, idet 26 stemte for, 150 imod.

Underændringsforslag nr. 3 uden for tilfø-
jelsen til betænkningen af Wilhjem (VS) og
Steen Folke (VS)
forkastedes, idet 26 stemte for, 150 imod.

Ændringsforslag nr. 21 om en ny affattelse
af § 22 og § 22 i den nye affattelse
vedtoges uden afstemning.

Underændringsforslag nr. 4 uden for tilfø-
jelsen til betænkningen af Wilhjem (VS) og
Steen Folke (VS)
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 22 om indsættelse af
en ny paragraf
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 23 om en ny affattelse
af § 23
forkastedes, idet 26 stemte for, 150 imod.

Underændringsforslag nr. 25
forkastedes, idet 35 stemte for, 139 imod.

Ændringsforslag nr. 24 om en ny affattelse
af § 23 og § 23 i den nye affattelse
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5 uden for tilfø-
jelsen til betænkningen af Wilhjem (VS) og Steen
Folke (VS)
forkastedes, idet 35 stemte for, 139 imod.

Ændringsforslag nr. 27 om en ny affattelse
af § 24
vedtoges uden afstemning.

§ 24 i den nye affattelse
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 26 om, at § 24 udgår,
var dermed forkastet.

Ændringsforslag nr. 28–30 og § 25, således
ændret,
vedtoges uden afstemning.

Underændringsforslag nr. 32
forkastedes, idet 35 stemte for, 139 imod.

Ændringsforslag nr. 31 om en ny affattelse
af § 26 og § 26 i den nye affattelse
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 33–35, § 27, således
ændret, §§ 28 og 29, ændringsforslag nr. 36
om en ny affattelse af § 30, § 30 i den nye
affattelse og ændringsforslag nr. 37
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 38
vedtoges med 148 stemmer mod 26.

§ 31, således ændret, og §§ 32–35
vedtoges uden afstemning.

Underændringsforslag nr. 40
forkastedes, idet 21 stemte for, 148 imod; 5
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 39 og 41, § 36, således
ændret, og §§ 44–47
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 46 om indsættelse af
en ny paragraf
forkastedes, idet 35 stemte for, 139 imod.

Underændringsforslag nr. 43
forkastedes, idet 10 stemte for, 163 imod.

Ændringsforslag nr. 42 om en ny affattelse
af § 45
forkastedes, idet 26 stemte for, 143 imod.

Ændringsforslag nr. 44 og 45
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6 uden for tilføjelsen til betænkningen af Wilhelm (VS) og Steen Folke (VS)

forkastedes, idet 35 stemte for, 137 imod; 1 stemte hverken for eller imod.

§ 45 med de foretagne ændringer og § 46 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 47 om indsættelse af en ny paragraf betragtedes som bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 46 og 42.

Underændringsforslag nr. 49 betragtedes som bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 43 og 42.

Ændringsforslag nr. 48 og § 47, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 7 uden for tilføjelsen til betænkningen af Wilhelm (VS) og Steen Folke (VS) forkastedes, idet 34 stemte for, 140 imod.

Ændringsforslag nr. 50 og 51, § 48, således ændret, og ændringsforslag nr. 52 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 53 vedtoges med 147 stemmer mod 26.

§ 49, således ændret, ændringsforslag nr. 54, § 50, således ændret, og ændringsforslag nr. 55 om indsættelse af en ny paragraf vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 56 om indsættelse af en ny paragraf betragtedes som bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 43 og 42.

Ændringsforslag nr. 58 om en ny affattelse af § 51 vedtoges uden afstemning.

§ 51

vedtoges med 154 stemmer mod 8; 9 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 57 om, at § 51 udgår, var dermed forkastet.

Ændringsforslag nr. 60 og 61 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 59 betragtedes som bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 57.

§ 52 med de foretagne ændringer og ændringsforslag nr. 62 om indsættelse af ny paragraf vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 64 om en ny affattelse af § 53 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 63 om, at § 53 udgår, betragtedes som bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 57.

§ 53 i den nye affattelse og ændringsforslag nr. 66 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 65 om, at § 54 udgår, betragtedes som bortfaldet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 57.

§ 54 med den foretagne ændring vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 67, § 55, således ændret, og §§ 56-60 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 68 om indsættelse af en ny paragraf vedtoges med 137 stemmer mod 27; 9 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 69 og 70, § 61, således ændret, og § 62 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.45.

Mødet udsat kl. 12.14

Mødet genoptaget kl. 13.45

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Forespørgsel nr. F 31:

Forespørgsel til statsministeren:

»Hvilke oplysninger kan regeringen give om den indenrigs- og udenrigspolitiske situation?«

Af Anker Jørgensen (S), Knud Østergaard (KF), Ivar Hansen (V), Ebba Strange (SF), Thorndahl (FP), Brusvang (CD), Niels Helveg Petersen (RV), Anne Grete Holmsgård (VS) og Arne Bjerregaard (KrF).

(Forespørgslen anmeldt 3/5 83. Fremme af forespørgslen vedtaget 6/5 83).

Begrundelse

Anker Jørgensen (S):

På forslagsstillernes vegne skal jeg bare ganske kort meddele, at vi – dvs. samtlige partier i folketinget – følger en tradition og en praksis op, der går ud på, at vi afslutter folketingssamlingen med en forespørgsel til statsministeren angående den indenrigs- og udenrigspolitiske situation, og med denne tradition som baggrund skal jeg anmode statsministeren om at give denne redegørelse.

Besvarelse

Statsministeren (Poul Schlüter):

Folketinget har for kort tid siden haft en udenrigspolitisk debat på grundlag af en fylldig og alsidig redegørelse fra udenrigsministeren. Jeg skal derfor ikke i dag gå nærmere ind på de udenrigspolitiske og sikkerhedspo-

litiske problemer. Jeg vil imidlertid gerne sige, at regeringen føler en vis utryghed over for den drejning, der er sket i folketingets stillingtagen til de udenrigs- og sikkerhedspolitiske problemer. Skal vi, hvad regeringen oprigtigt håber, bevare sammenholdet omkring udenrigs- og forsvarspolitikken, er det nok nødvendigt, at socialdemokratiet også forstår risikoen ved at søge flertal i udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål uden for og endog i modsætning til de partier, der hidtil har været det solide grundlag for Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitik.

I hele den vestlige verden er det altdominerende problem: hvordan får vi bragt en ende på den alt for store og desværre stadig voksende arbejdsløshed, hvordan kommer vi ud af den økonomiske stagnation, som har præget verden nu gennem en længere årrække?

De seneste år har ikke givet anledning til megen optimisme. I de sidste 3 år fra slutningen af 1979 til slutningen af 1982 er bruttonationalproduktet i faste priser faldet med 0,5 pct. i USA, med 1,5 pct. i Vesttyskland og med 2,8 pct. i England. Tager vi USA og Japan samt de otte europæiske lande, som er vigtigst for os, under ét, var der i begyndelsen af 1980 ca. 14,5 millioner arbejdsløse, i begyndelsen af 1981 ca. 18 millioner og i begyndelsen af 1982 ca. 22 millioner, og i begyndelsen af 1983 må man vente 26 millioner arbejdsløse, altså en forholdsvis trist og jævn stigning med næsten 4 millioner arbejdsløse om året. Det er den dystre baggrund for vort arbejde med at sikre fremgang.

Der er desværre endnu ingen virkelig klare tegn på, at denne negative udvikling i verdensøkonomien er blevet afløst af, hvad jeg vil kalde solide positive tendenser. Men der er udviklingstendenser, som giver grundlag for at tro, at et opsving vil komme i gang i løbet af 1983. Der er sket et mærkbart og betydningsfuldt fald i prisen på råolie, inflationen er kommet så meget under kontrol, at det skulle kunne give grundlag for en lidt mere ekspansiv politik i en række betydende lande. Højrentepolitikken kulminerede i slutningen af 1981, og udviklingen i aktiekurserne synes også at afspejle en begyndende optimisme i erhvervslivet rundt omkring.

Jeg ønsker ikke at overdrive den optimisme, vi kan nære med hensyn til udviklingen i den internationale økonomi. Vi skal være